

Seniorenbeleid 2010-2013
Gemeente Haaren

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Afbakening	4
Definitie: Geen leeftijd, maar levensloop.....	4
Senioren in Haaren	5
Algemeen beleid versus specifiek beleid	5
Doelstelling	5
Relatie Wmo beleidsplan en Lokaal gezondheidsbeleid	6
Programma 1. Leven	7
Aandachtspunt: Zorg.....	7
Aandachtspunt: Financiële positie	12
Aandachtspunt: tijdsbesteding en persoonlijke ontplooiing.....	15
Aandachtspunt: Voorlichting, informatie en advies	18
Programma 2. Wonen.....	22
Aandachtspunt: Wonen.....	22
Programma 3. Ondernemen	25
Programma 4. Bestuur.....	26
Aandachtspunt: Participatie (Advies, inspraak en overleg)	26
Aandachtspunt: Veiligheid.....	28
Programma 5. Beheer	31
Aandachtspunt: Woonomgeving	31
Overzicht actiepunten.....	33
Geraadpleegde literatuur	35
BIJLAGE 1: Samenvatting.....	36
BIJLAGE 2: Inkomensgrenzen bij financiële tegemoetkomingen	44

Inleiding

“Een compact overzicht van de wensen van senioren in de gemeente Haaren en de wijze waarop daar (snel) door de gemeente en andere betrokkenen op kan worden ingesprongen.” Dat was de wens de gemeenteraad. Met het seniorenbeleid 2010 – 2013 wil het college van burgemeester en wethouders aan die wens tegemoet komen.

Onder het motto ‘Bouwen en vertrouwen op sterke en levendige dorpen’ heeft het gemeentebestuur de leefbaarheid in de vier kernen hoog op de prioriteitenlijst geplaatst voor de bestuursperiode 2006-2010. Onder het motto ‘Samenwerken voor vier dorpen’ is deze lijn doorgezet in het coalitieprogramma voor de bestuursperiode 2010-2014.

Eind 2007, begin 2008 werden daarom de inwoners van Haaren, Helvoirt, Esch en Biezenmortel geraadpleegd over hun wensen voor hun dorp voor de komende tien jaar. Deze wensen zijn vertaald in Dorpsontwikkelingsplannen (DOP's) voor de vier kernen. Als steeds groter groeiende bevolkingsgroep werden ouderen medio 2008 nogmaals geraadpleegd om te na te gaan in hoeverre de senioren in de gemeente aanvullende of andere wensen hadden. Wat blijkt: afgezien van de vraag naar voldoende betaalbare seniorenwoningen, veilige looproutes in alle dorpen en betere en betrouwbare informatie over zorg, welzijn en wonen, sluiten de wensen van de senioren aan op de wensen van de andere inwoners van de dorpen voor wat betreft de aangegeven wensen in de DOP's.

Het seniorenbeleid 2010 – 2013 richt zich op de concrete actiepunten waaraan de komende jaren gewerkt moet worden voor het welbevinden van de senioren in Haaren, Helvoirt, Esch en Biezenmortel. Ze zijn gebaseerd op de conclusies van het wensenonderzoek onder de bevolking, waar nodig aangevuld met nieuwe wensen vanuit de senioren.

De focus ligt hierbij, conform de uitgesproken wensen van de senioren, op wonen en woonomgeving, mobiliteit en vervoer en voorlichting, informatie en advies. Maar ook andere maatschappelijke thema's als financiële positie, zorg en participatie komen aan bod. De thema's zijn ingedeeld binnen de programma's uit de gemeentebegroting Haaren. Op die manier valt het beleid goed te plaatsen binnen de bestaande gemeentelijke kaders, wat de uitvoering van het beleid vergemakkelijkt.

Het beleidsplan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de senioren in de gemeente Haaren, te weten: seniorenraad Grijs Haaren en de Wmo-adviesraad. Zij hebben onderwerpen aangedragen, knelpunten gesignaleerd en een conceptversie van dit beleidsplan van commentaar voorzien.

Leeswijzer:

Zoals gemeld is deze notitie ingedeeld volgens de programmaonderdelen uit de gemeentebegroting. Per programma zijn de algemene doelstelling van het programma beschreven en de aandachtspunten binnen het programma belicht. Elk aandachtspunt bestaat uit een beeld van de huidige situatie en eventuele wensen, een doelstelling en een beschrijving van het ingezet beleid en de te nemen stappen.

Aan het eind van de notitie zijn alle actiepunten in een overzicht gebundeld. Naast deze notitie is ook een uitvoeringsplan voor de uitvoering van de actiepunten opgesteld.

Afbakening

Beleid specifiek voor senioren vraagt allereerst om een duidelijke omschrijving van die doelgroep. Wie noemen we senioren? Wat kenmerkt deze mensen? Daarnaast is het van belang om scherp te krijgen wat het doel is van seniorenbeleid en hoe het zich verhoudt tot andere gemeentelijke beleidsgebieden. Met andere woorden: waar is specifiek seniorenbeleid nodig en waar volstaat het reguliere beleid.

Definitie: Geen leeftijd, maar levensloop

Wanneer ben je oudere? Althans, vanaf welke leeftijd val je in de doelgroep senioren? Het antwoord op die vraag is niet meer zo eenvoudig als voorheen. Waar iemand voorheen vanaf zijn 65-ste 'oud' of 'bejaard' werd genoemd, is het tegenwoordig gangbaar om aan die omschrijving geen leeftijd meer te hangen. 'Je bent zo oud als je je voelt', zeggen mensen weleens. En dat credo sluit aan bij de laatste inzichten van experts: ouder worden doet iedereen, maar iedereen wel op zijn eigen tempo en eigen manier.

Dat neemt niet weg dat een definitie van het begrip senior nodig is om scherp te stellen waar het seniorenbeleid zich op richt. Volgens het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, moeten onder de term senioren mensen verstaan worden die aan de laatste fasen van hun levensloop bezig zijn: de actieve ouderdom en de hoge ouderdom¹. Wie wanneer in welke fase zit, verschilt van persoon tot persoon, maar mensen worden verondersteld vanaf hun 55ste aan de laatste levensfasen te beginnen.

Een definitie die verder weinig helpt om specifiek beleid voor een doelgroep te schrijven. Want wat doet een actieve oudere? Wie zijn dat dan? Wat houdt hogere ouderdom in en wie valt in die categorie? Om daar meer duidelijkheid in te krijgen, helpen de definities van senioren van de VBOB² en het ministerie van VWS³ die senioren indelen op basis van zorgbehoefte (zelfredzaam en minder zelfredzaam, afhankelijk) en naar het activiteitsniveau binnen de zelfredzaamheid.

Gezamenlijk bieden ze een goede basis voor een definitie voor de term "senior".

Een senior is een 55-plusser die, ofwel:

1. a. **zelfredzaam** is, gericht is op de maatschappij in zijn grote geheel en meestal nog (deels) werkt. Deze senior is vaak hoogopgeleid en dopt zijn eigen boontjes.
b. **zelfredzaam** is, gericht is op zijn individuele leefsituatie. Deze senior kan nog aan het werk zijn, maakt gebruik van sociale voorzieningen en wil een veilige leefomgeving waarin hij op een manier die voor hem prettig is kan leven. Dit type senior maakt gebruik van de mogelijkheden die beleid hem biedt en wil daarover geïnformeerd worden, dan wel de juiste informatie kunnen vinden.
c. **zelfredzaam** is, gericht is op zijn sociale leefomgeving. Deze senior kan nog aan het werk zijn, maar is daarnaast (of alleen nog) actief in het maatschappelijke of verenigingsleven. Hij heeft vooral behoefte aan ondersteuning op het gebied van zijn vrijwilligers- of mantelzorgtaken en wil geïnformeerd worden en informatie kunnen vinden, doet minder snel een beroep op sociale beleidsvoorzieningen. Dit type senior dopt zijn eigen boontjes zoveel mogelijk, net als die van anderen. Hij heeft wel behoefte aan gemeenschappelijke voorzieningen in sociaal-maatschappelijke leefomgeving.
2. **kwetsbaar** is. Dit type senior heeft problemen op het gebied van inkomen, gezondheid en/of sociaal netwerk. Hij heeft behoefte aan ondersteuning en motivatie tot participatie in de samenleving.

---

¹ Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (2004): *Ouder worden doen we allemaal. Trendstudies en toekomstdebatten over de vergrijzing.*

² Stichting Verenigde Bonden Overleg Brabant (2007): *Zilveren piketpalen. Instrument om gemeentelijk ouderenbeleid in Brabant te toetsen (2007).*

³ Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005): *Kabinetsvisie Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing (2005)*

3. **afhankelijk** is. Dit type senior redt het niet alleen zonder gemeentelijk beleid en individuele voorzieningen. Hij heeft behoefte aan brede ondersteuning en hulp bij participatie in de samenleving.

Senioren in Haaren

Op 1 januari 2010 woonden er 4376 senioren in de gemeente Haaren. Afgezet tegen het totale inwoneraantal van 13.626 inwoners vormde deze groep inwoners ruim 32% van de bevolking.⁴ Senioren vormen daarmee een grote groep in de Haarense gemeenschap. Het aantal senioren in de gemeente zal naar verwachting de komende jaren nog hoog blijven. Van de 4376 senioren op 1 januari 2010 had ongeveer tweederde een leeftijd van 55 tot 69 jaar. Nog eens bijna 1200 inwoners hadden op dat moment een leeftijd van 45 tot 54 jaar.⁵ Zij maken op (heel) korte termijn eveneens deel uit van de doelgroep. Uit landelijke cijfers blijkt dat het grootste deel van de senioren in de categorie zelfredzame ouderen valt, namelijk 64%. Omgerekend naar de gemeente Haaren betekent dit 2800 mensen op 1 januari 2009.

Algemeen beleid versus specifiek beleid

Senioren vormen daarmee in de gemeente Haaren, net zoals in de rest van Nederland, een grote, groeiende, maar niet homogene groep. Het is een groep van 'individuen' die op een aantal punten raakvlakken in hun wensen hebben, maar die wat betreft die wensen zeker ook vele raakvlakken hebben met de andere inwoners van de gemeenschap waarin zij leven. De vraag is op welke gebieden senioren wensen hebben die om specifiek beleid vragen en op welke gebieden hun wensen overeenkomen met die van andere burgers en derhalve meedraaien in algemeen beleid.

Om de gelijkwaardigheid tussen burgers in een gemeente zoveel mogelijk te benadrukken, is het wenselijk alle burgers zoveel mogelijk te bedienen binnen het algemeen gemeentelijk beleid. Maar, zoals ook het ministerie van VWS schrijft: 'Erkend moet worden dat door de vergrijzing op een aantal terreinen zoals zorg, inkomen, wonen en welzijn achterstanden kunnen gaan ontstaan als we daar niet tijdig op reageren'⁶. Voor die specifieke situaties is het goed om in kaart te brengen wat de wensen en behoeften van senioren zijn en wie hen daarbij op welke wijze het beste kan bedienen.

Daar waar de wensen en behoeften van senioren niet of onvoldoende weerslag vinden in algemeen beleid, wordt in deze beleidsnotitie aanvullend, specifiek beleid geformuleerd, evenals concrete actiepunten om dat beleid handen en voeten mee te geven. Daarmee vormt het seniorenbeleid 2010-2013 het kader waarbinnen (toekomstige) acties van de gemeente met betrekking tot senioren geplaatst kunnen worden.

Doelstelling

Doel is om mensen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te wonen en te functioneren; waar nodig de gelijkwaardigheid, de emancipatie en de maatschappelijke integratie van ouderen te bevorderen; en de kracht van ouderen in onze samenleving zichtbaar te maken en te benutten.

---

⁴ bron: Gemeentelijke Basisadministratie gemeente Haaren.

⁵ bron: Gemeentelijke Basisadministratie gemeente Haaren.

⁶ Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005): *Kabinetsvisie Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing (2005)*

Relatie Wmo beleidsplan en Lokaal gezondheidsbeleid

Met de invoering van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2007 is de gemeentelijke aandacht voor ouderen bij wet geregeld. De WPG bepaalt dat de gemeente en de GGD verantwoordelijk zijn voor de preventieve zorg voor ouderen. Het hoofddoel van de Wmo is om alle mensen, ongeacht leeftijd of beperking, mee te laten doen in de samenleving. Daarbij maakt men een onderscheid naar verantwoordelijkheden:

Iedereen is zelf verantwoordelijk voor het regelen van zaken die nodig zijn om te participeren, in overleg met en met steun van zijn eigen sociale netwerk.

De medeverantwoordelijkheid van burgers voor elkaar, de zogenaamde civil society. Men wordt geacht elkaar waar nodig te helpen participeren. De gemeentelijke overheid stimuleert en faciliteert dit volgens de wet waar nodig.

De gemeente moet voorzien in een persoonsgericht ondersteuningsaanbod voor kwetsbare burgers gericht op die participatieknelpunten waarvoor ze vanuit de eigen mogelijkheden en ondanks de steun van de civil society onvoldoende oplossingen kunnen vinden.

Het startpunt is de eigen kracht en medeverantwoordelijkheid van mensen voor zichzelf en de ander. Deze visie sluit aan bij de doelstelling die voor het toekomstige seniorenbeleid van de gemeente Haaren is geformuleerd. Het toekomstige seniorenbeleid is daarom afgestemd op het Wmo-beleidsplan Haaren en het Lokaal gezondheidsbeleid.

Programma 1. Leven

Algemene beleidsdoelstelling⁷:

Inwoners voelen zich goed in de leefomgeving van de gemeente Haaren. In het programma Leven werken we aan het versterken van de betrokkenheid van de mensen in de gemeente Haaren bij hun directe leefomgeving. Dit doen wij door ons vooral te richten op:

het verbeteren van de leefbaarheid en het versterken van de sociale samenhang in de vier dorpen in de gemeente Haaren;

Het bevorderen van de maatschappelijke participatie;

Het bevorderen van een gezonde leefstijl, zowel (fysiek als psychisch) voor alle (groepen) inwoners.

Deze doelstellingen hebben een duidelijke relatie met de positie van senioren in onze gemeente en zullen wij in het seniorenbeleid uitwerken.

Onder de noemer "Leven" hebben wij de volgende aandachtsgebieden ondergebracht: Zorg, Financiële positie, Tijdsbesteding en persoonlijke ontplooiing en Voorlichting, Informatie en Advies.

Aandachtspunt: Zorg

Het aandachtspunt Zorg is onderverdeeld in drie rubrieken, namelijk:

1. Gezondheidszorg
2. Zorg en zelfstandigheid
3. Zorg in en vanuit een instelling

Huidige situatie en eventuele wensen

1. Gezondheidszorg

Ouderengezondheidszorg is een onderdeel van de nieuwe WPG. Voor de uitvoering hiervan moet de gemeente in ieder geval zorg dragen voor:

- het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidsbevorderende en – bedreigende factoren
- Het in kaart brengen van de behoeften aan zorg
- De vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen
- Het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding
- Het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsdreigingen.

Op welke manier de gemeente uitvoering zou kunnen geven aan ouderengezondheidszorg is nog niet duidelijk. Gedacht wordt aan het opzetten van een consultatiebureau voor senioren. Dit idee moet verder onderzocht en uitgewerkt worden. Een ander voorbeeld is het project preventie eenzaamheid/depressie bij ouderen dat nu in de gemeente Haaren wordt uitgevoerd. Vanuit dit project wordt gewerkt aan een signaleringsnetwerk in de gemeente Haaren en zijn ouderenadviseurs en huisbezoekers getraind in het omgaan met signalen van ouderen.

Dit is de uitwerking van een van de actiepunten uit het Lokaal Gezondheidsbeleid. Dit beleid heeft tot doel de fysieke en mentale gezondheid in stand te houden of te verbeteren.

Andere actiepunten uit het Lokaal Gezondheidsbeleid, hebben betrekking op de thema's overgewicht en alcoholgebruik bij jongeren, maar vallen buiten het bereik van deze notitie.

In de gemeente Haaren zijn drie huisartsenpraktijken (Esch, Helvoirt en Haaren). Inwoners van Biezenmortel gaan over het algemeen naar de twee huisartsenpraktijken in Udenhout.

---

⁷ Gemeente Haaren, Programmabegroting 2009, pag. 11.

Huisartsen hebben vaak contact met senioren. Zij hebben een belangrijke signaleringsfunctie vooral op het gebied van depressie en eenzaamheid. Wij willen hen meer gaan betrekken bij het uitvoeren van beleid zoals het gemeentelijk seniorenbeleid.

Ook het gebruik van ziekenhuizen is afhankelijk van het dorp waar je woont. Veel mensen in Biezenmortel gaan naar het Tweesteden ziekenhuis of het Sint Elisabeth Ziekenhuis in Tilburg. In Haaren, Helvoirt en Esch kunnen inwoners ook naar het Jeroen Bosch Ziekenhuis in 's-Hertogenbosch. Voor de inwoners is het reizen met openbaar vervoer van en naar de ziekenhuizen niet eenvoudig. Het vaak overstappen, de onduidelijke reisinformatie en de lage frequentie van de bussen is vooral ook voor de oudere inwoners een groot probleem. (zie pagina 31 Programma Beheer, Aandachtspunt Woonomgeving)

2. Zorg en zelfstandigheid

Afhankelijk van de kwetsbaarheid van de senior is meer of minder ondersteuning nodig. Veel ouderen maken een ontwikkeling door van, een zelfstandig en vitaal bestaan naar een groeiende zorgvraag. Dit kan resulteren in een zorgbehoefte die het leven van ouderen zo beïnvloedt dat de zelfstandigheid wordt beperkt. Er is een grote groep vitale senioren die pas een beroep doet op voorzieningen op het moment dat de regie en onafhankelijkheid in het geding komt. Tot die tijd kunnen zij een beroep doen op de reguliere voorzieningen in de gemeente.

In de gemeente Haaren zijn dat:

Algemeen Maatschappelijk Werk

Juvans verzorgt in de gemeente Haaren het maatschappelijk werk. Er is een bureau in Haaren van waar uit de dienstverlening plaatsvindt. Deze dienstverlening omvat o.a. schuldhulpverlening, hulp bij relatieproblemen of verwerking van ingrijpende gebeurtenissen zoals het overlijden van een partner. Ook geeft Juvans (Steunpunt Huiselijk Geweld) hulp aan mensen die te maken hebben met Huiselijk geweld. Daarbij is een specifiek aandachtsveld het huiselijk geweld waarmee ouderen worden geconfronteerd.

Loket WegWijs

Op grond van de Wmo is de gemeente verantwoordelijk voor een voorzieningenaanbod om mensen met een beperking te ondersteunen bij hun zelfstandig functioneren. Voorbeelden zijn: hulp bij het huishouden en vervoersvoorzieningen. Deze voorzieningen kunnen in onze gemeente bij Loket Wegwijs worden aangevraagd. Inwoners kunnen bij WegWijs terecht met al hun vragen over wonen, welzijn, zorg en inkomensondersteuning. Loket Wegwijs informeert, adviseert, verwijst en coördineert de hulpvragen. Ook ouderen in de gemeente Haaren maken gebruik van de Wmo-voorzieningen. Indien een hulpvrager niet in staat is om naar Loket Wegwijs te komen, kan een afspraak worden gemaakt voor een huisbezoek.

Thuiszorg

Er zijn verschillende organisaties die de gemeente Haaren thuiszorg aanbieden. Wij noemen er twee: Vivent en de Zorggroep Elde. Zij verzorgen de hulp bij het huishouden, de (gespecialiseerde) verzorging en verpleging en dagverzorging. Vivent biedt ook de mogelijkheid van sociale alarmering. Senioren en hun mantelzorgers kunnen dit zelf aanvragen. In noodsituaties kan via een alarmeringssysteem contact worden gezocht met de zorgcentrale.

Medewerkers van zorginstellingen komen vaak bij senioren over de vloer. Zij hebben een belangrijke signaleringsfunctie in het zorgproces van ouderen. Wij willen deze medewerkers vaker raadplegen en betrekken bij het uitvoeren van het seniorenbeleid.

Vrijwillige inzet

In ieder dorp zijn verschillende vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor oudere en zieke plaatsgenoten. Zij gaan op huisbezoek en ondersteunen ouderen bij het invullen van formulieren, klusjes, ontspanningsactiviteiten, reisjes enzovoorts.

Wij noemen de Zonnebloem, het Rode Kruis, EHBO verenigingen, het parochiewerk, de ouderenorganisaties waaronder de ouderenadviseurs, Klein Karwei en de klusjesdienst. In Helvoirt hebben de vrijwilligersorganisaties afgesproken hun activiteiten meer op elkaar af te stemmen en gezamenlijk de werving van vrijwilligers aan te pakken.

Mantelzorg

In de gemeente Haaren zijn veel mantelzorgers actief. Mantelzorgers zorgen langdurig en onbetaald voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Mantelzorgers hebben het vaak niet gemakkelijk en staan er veelal alleen voor. Hulp, informatie, advies en respijtzorg is een veel geuite wens van deze doelgroep.

Multi Disciplinair Overleg

Juvans, Woonveste, 't Heem, Politie Brabant Noord district Aa & Dommel en de Gemeente Haaren participeren samen in een Multi-Disciplinair Overleg Haaren (MDO). In dit overleg werken zij aan meer afstemming, samenspraak en coördinatie van multi-probleemsituaties (geen onderscheid in leeftijden) in de gemeente Haaren. Het samen bespreken van overstijgende probleemsituaties en het zo nodig gezamenlijk opstellen van hulpverleningsplannen kan daartoe bijdragen. Ook medewerkers van andere instanties, waaronder instellingen voor ouderenzorg, kunnen uitgenodigd worden om aan dit overleg deel te nemen. Het MDO functioneert ook als denktank voor beleidsontwikkeling op het terrein van leefbaarheid, zorg en veiligheid.

Project preventie eenzaamheid/depressie bij ouderen

Eenzaamheid kan in allerlei opzichten ziekmakend zijn, zowel geestelijk als lichamelijk. Eenzame mensen blijken vaker last te hebben van een verminderd zelfrespect, een pessimistisch toekomstperspectief, depressieve klachten en angststoornissen. 16% van de ouderen in de regio ervaart de eigen psychische gezondheid als slecht. Bij 44 procent komt een matige of (zeer) ernstige vorm van eenzaamheid voor. Vanaf 2005 loopt er binnen de gemeente Haaren een project met als doel eenzaamheid en depressie bij ouderen te voorkomen. Er is een Balanstraject uitgevoerd met als onderdeel verspreiding van het boekje "Iedereen maakt zijn eigen beeld" onder senioren in deze gemeente. In 2007 is door Reinier van Arkel een training "Signaleren" verzorgd voor ouderenbezoekers en adviseurs.

Project Woonwjs met dementie

Veel ouderen krijgen te maken met de ziekte dementie, of bij hen zelf of bij hun partner. Het verloop van dit proces heeft indringende gevolgen voor hun leven en hun relaties. Zowel dementerenden als mantelzorgers zijn gebaat bij emotionele steun en opvang in hun directe woonomgeving zodat zij zo lang mogelijk op hun eigen vertrouwde wijze kunnen blijven leven in hun eigen huis en buurt.

Inwoners van de gemeente Haaren kunnen deelnemen aan de activiteiten van het Alzheimercafé in Boxtel. Dit is een maandelijkse ontmoeting en informatiebijeenkomst voor dementerenden en mantelzorgers. Ook in andere plaatsen in de omgeving, Bijvoorbeeld Oisterwijk, worden Alzheimercafés georganiseerd. Mensen kunnen in een willekeurige plaats het Alzheimercafé bezoeken als daaraan behoefte is.

Welzijnvoorzieningen

In de gemeente Haaren zijn geen professionele welzijnsorganisaties. Op dit moment kopen wij wel welzijnsdiensten in bij instellingen in Vught en Boxtel. Zo is vanaf 1 januari 2010 een ouderenwerker aan het werk in de gemeente Haaren.

3. Zorg in en vanuit een instelling

In de gemeente Haaren zijn drie verzorgingshuizen, te weten: Zorgcentrum De Leyenhof in Helvoirt, Zorgcentrum Haarensteyn in Haaren en Woonzorgcentrum St Jozef in Esch.

De zorgcentra profileren zich ook op het terrein van extramuralisering. Dat wil zeggen dat zorg vanuit een instelling aan huis wordt geleverd. In de aanleun- en seniorenwoningen die gesitueerd zijn in de nabijheid van de zorgcentra wordt zorg en dienstverlening aangeboden. In Esch zijn onlangs huurappartementen rondom St Jozef gebouwd voor zelfstandig wonende ouderen met een zorgindicatie. Ook heeft St Jozef enkele verpleegplaatsen.

Doelstelling

Het aanbieden van welzijns-, hulp- en zorgdiensten die senioren in staat stellen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis en/of in de buurt te wonen.

Zorgen voor een goede afstemming en samenwerking met instellingen voor zorg.

Het vergroten van deelname van ouderen uit de zorginstellingen aan de lokale samenleving

Ingezet beleid

1. Gezondheidszorg

Lokaal gezondheidsbeleid

Onlangs heeft de GGD HvB in opdracht van de gemeente een evaluatierapport opgesteld over het Lokaal Gezondheidsbeleid 2004 t/m 2008. De conclusies en aanbevelingen worden in een actieplan voor de komende vier jaar uitgewerkt. Hierbij betrekken wij ook de adviezen die Grijs Haaren heeft verstrekt ten aanzien van het lokaal gezondheidsbeleid.

2. Zorg en zelfstandigheid

Bureau Sociaal Raadslieden

Veel oudere inwoners vinden het lastig en ingewikkeld om formulieren in te vullen. (bijvoorbeeld belastingformulieren, formulier zorgtoeslag, enz) Met ingang van 1 januari 2010 houdt Bureau Sociale Raadslieden (BSR) een spreekuur in het gemeentehuis van Haaren om inwoners hierbij te helpen.

Vrijwillige inzet

De ondersteuning van vrijwilligers is een gemeentelijke taak. Om duidelijk te krijgen hoe wij dat kunnen doen wordt momenteel het vrijwilligersbeleid van de gemeente uitgewerkt. Wij zetten daarbij in op het stimuleren van de vrijwillige inzet, het verminderen van de regeldruk en het creëren van een goede ondersteuningstructuur. Door het versterken van het vrijwillige kader willen we het vrijwilligerswerk aantrekkelijker en eenvoudiger maken.

Mantelzorg

Sinds de invoering van de Wmo heeft de gemeente de taak om mantelzorgers ondersteuning te bieden. Op welke wijze wij dat kunnen doen wordt momenteel in het mantelzorgbeleid van de gemeente Haaren uitgewerkt. Een eerste vereiste is om in beeld te krijgen welke vormen van ondersteuning mantelzorgers nodig hebben. Is dat informatie en advies of hulp bij het invullen van formulieren of een boodschaphulp of weekendopvang? Deze en andere vragen zijn in een vragenlijst aan 140 mantelzorgers in de gemeente Haaren voorgelegd. De uitkomsten zijn momenteel verwerkt en in het beleidsplan vertaald.

Project preventie eenzaamheid/ depressie bij ouderen

Om eenzaamheid en depressie bij ouderen te voorkomen willen wij binnenkort signaleerdersnetwerk opstarten met professionals en vrijwilligers. Wanneer deze structuur aanwezig is in de gemeente Haaren, kunnen we onze activiteiten in dit kader beter uitzetten en borgen. Hierbij is de hulp en ondersteuning vanuit ouderenverenigingen een belangrijke factor.

Project Woonwjs met dementie

De gemeenten Haaren, Boxtel, Sint-Michielsgestel en Schijndel hebben gezamenlijk het project "Woonwjs met dementie" opgestart om de ondersteuning aan mensen met dementie en hun betrokken mantelzorgers, vrijwilligers en professionals te verbeteren. Zo wil men een dementieconsulent in zetten die in de regiogemeenten werkzaam is om mensen met dementie en hun betrokken mantelzorgers te ondersteunen. Dit project loopt tot december 2011.

Welzijnsvoorzieningen

Sinds 1 januari 2010 is een ouderenwerker aan het werk in de gemeente Haaren. De taken van de ouderenwerker zijn:

Contacten leggen met de ouderenorganisatie ten einde de samenwerking tussen de organisaties te versterken.

Contacten leggen met ouderen die niet in een ouderenvereniging zijn georganiseerd.

Ouderenorganisaties ondersteuning te bieden bij het verbreden van het activiteiten aanbod bijvoorbeeld door middel van projectontwikkeling.

Een relatie te leggen tussen het welzijns- en zorgaanbod voor ouderen in de gemeente en de samenwerking versterken.

Met de inzet van professioneel ouderenwerk kan het seniorenbeleid in de gemeente Haaren ook werkelijk vorm krijgen. Zo kan de ouderenwerker senioren bijvoorbeeld helpen bij de uitvoering van projecten en verenigingen ondersteunen bij het versterken van het eigen vrijwilligersnetwerk.

3. Zorg in en vanuit een instelling

Woon-zorgcentra

Op dit moment worden nieuwbouwplannen ontwikkeld voor woon-zorgcentra in Haaren en Helvoirt. Hierbij staat de centralisatie van een aantal zorg en welzijnsvoorzieningen centraal. (sporthal, scholen, gemeenschapshuis, peuterspeelzaal, enzovoorts). De combinatie van deze voorzieningen maakt het mogelijk dat senioren en jongeren meer met elkaar in contact komen. Dit is een regelmatig geuite wens in de Dorpsontwikkelingsplannen.

Alle drie de verzorgingshuizen werken vanuit de visie woonzorgservicezone wat de toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor senioren ten goede komt. De gemeentelijke visie op woonzorgservicezones is op dit moment nog summier en moet nog verder door ontwikkeld worden.

Te nemen stappen

Actie: In kaart brengen van de activiteiten van vrijwilligersorganisatie per dorp en waar mogelijk (bovendorpse) afstemming stimuleren.

Actie: 1e lijnoverleg met huisartsen en medewerkers thuiszorg opzetten.

Actie: Overwegen om project "blijvend thuis in eigen huis "op te starten. Het doel is senioren bewust te maken van de aanpassingen die nodig zijn om in hun eigen huis te kunnen blijven wonen als zij geconfronteerd worden met beperkingen.
--

Actie: Ontmoetingen tussen senioren en jongeren stimuleren door natuurlijke contactmomenten te creëren.

Actie: Formuleren van een gemeentelijke visie op woonzorgservicezones.
--

Aandachtspunt: Financiële positie

Huidige situatie en eventuele wensen

Senioren in de Gemeente Haaren lopen ten aanzien van hun financiële positie aan tegen dezelfde mogelijkheden en beperkingen als alle andere inwoners van de gemeente Haaren. De overgang van het werkzame leven naar het post-werkzame leven leidt veelal tevens tot een wijziging in de financiële situatie. Deze wijziging is voor een aantal senioren problematisch.

Doelstelling

Senioren blijvend in staat te stellen deel te nemen aan de samenleving én waar mogelijk en gewenst te laten blijven wonen in de gekozen woonomgeving (woning)

Ingezet beleid

Regelingen Gemeente Haaren

Onderstaand treft u een overzicht van de regelingen waar burgers, waaronder senioren in de gemeente Haaren, een beroep op kunnen doen. Deze regelingen worden uitgevoerd door de afdeling Sociale Zaken. Er is een splitsing tussen:

1. Inkomensondersteunende regelingen onder andere op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB)
2. Voorzieningen in verband met een beperking op grond van de Wmo
3. Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen

1. Inkomensondersteunende Regelingen

Welzijnsfonds

Wie een laag inkomen heeft, houdt vaak niet veel over na de uitgaven voor de dagelijkse levensbehoeften. Een lidmaatschap van een vereniging, een abonnement, een keer naar de film of een concert, een cursus die men wil volgen, het is dan allemaal moeilijk betaalbaar. Het lijken allemaal activiteiten die niet direct nodig zijn, maar ze zijn wel ontspannend, gezellig, goed voor een mens. Je legt er contacten door en het houdt je betrokken bij het maatschappelijk gebeuren. Maar ze kosten geld. Voor dit soort kosten kan een beroep gedaan worden op de gemeente.

Uit het Welzijnsfonds kan per persoon € 158,- per jaar (bedrag 2010) worden uitgekeerd om dit soort activiteiten financieel makkelijker te maken. Inwoners van de gemeente met een inkomen op of rond het minimum, zoals bijvoorbeeld een bijstandsuitkering, een salaris, of een AOW met een klein pensioen kunnen hier een beroep op doen. Daarnaast gelden er, afhankelijk van de leefsituatie, bepaalde vermogensgrenzen.

In een gezin kan ook aan één rechthebbende meer dan € 158,- (2010) worden toegekend, als de andere leden van het gezin minder gebruikmaken van het Welzijnsfonds. De bijdrage is dus overdraagbaar.

Bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en 65+ ers

Chronisch zieken, gehandicapten en ouderen van 65 jaar of ouder hebben vaak een hoger energieverbruik, een hogere telefoonrekening of maken kosten zoals een bloemetje voor de buurvrouw als die voor hen de boodschappen heeft gedaan. Dergelijke 'verborgen' kosten kunnen flink oplopen. Mensen met een inkomen op minimumniveau kunnen van de gemeente een bijdrage krijgen van € 219,32 (2010). Dit zonder dat zij daarvoor bonnetjes hoeven te laten zien.

Collectieve Ziektekostenverzekering

Een collectieve verzekering wil zeggen dat er voor een groep mensen tegelijk een verzekering is afgesloten. De gemeenten Boxtel en Haaren hebben met VGZ en CZ een contract afgesloten voor een collectieve ziektekostenverzekering. De collectieve verzekering houdt in:

Een Basiszorgverzekering met € 165,- (2010) eigen risico.

Een aanvullende verzekering inclusief tandartskosten
Een korting op zowel de basis als de aanvullende verzekering.
Een extra verzekeringspakket. In dit pakket zitten extra vergoedingen voor montuur en glazen of contactlenzen, hoortoestellen en batterijen, extra vergoedingen voor psychologische hulp, extra vergoedingen voor tandartskosten.
De gemeente betaalt nu een bijdrage in de premie van € 11,90 (2010) per maand.

Bijzondere Bijstand

Bijzondere bijstand kan verstrekt worden voor extra onverwachte, 'bijzondere' noodzakelijke kosten. Dat kunnen kosten zijn die inwoners door financiële omstandigheden niet kunnen betalen. Of er bijzondere bijstand verstrekt kan worden is afhankelijk van het inkomen en vermogen.

Het kan gaan om allerlei kosten van heel uiteenlopende aard. Voorbeelden hiervan zijn:

- uw eigen bijdrage in medische kosten of de hulp in de huishouding
- meerkosten van kleding of beddengoed in verband met een handicap
- bijzondere reiskosten
- eigen bijdrage rechtshulp
- warme maaltijdvoorziening

2. Regelingen op basis van de Wmo

Hulp bij het huishouden

Hulp bij het huishouden wil zeggen dat iemand komt helpen met huishoudelijke taken zoals stofzuigen en wassen en strijken.

Vervoersvoorzieningen

Een vervoersvoorziening is bijvoorbeeld de regiotaxi, een scootmobiel, een aangepaste fiets of een individuele vervoersvergoeding.

Iemand kan een vervoersvoorziening aanvragen als hij of zij door een beperking niet meer zelfstandig kan reizen. Het moet gaan om reizen in de vrije tijd, dus niet naar werk of naar een opleiding.

Er zijn twee veelvoorkomende situaties:

Iemand kan niet meer zelfstandig met het openbaar vervoer reizen, terwijl dat nodig is om bijvoorbeeld familie of vrienden te bezoeken. Dan kan een aanvraag worden ingediend voor een regiotaxipasje (=het collectief vervoersysteem).

Iemand kan niet meer zelfstandig korte afstanden afleggen, bijvoorbeeld om boodschappen te doen. Dan kan men een scootmobiel aanvragen.

Woningaanpassing

- een verbouwing

Woonvoorzieningen zijn aanpassingen in huis, waardoor mensen met een handicap of ziekte zelfstandig kunnen blijven wonen. Bijvoorbeeld een traplift of aanpassingen in de keuken.

- roerende voorzieningen

Naast daadwerkelijke aanpassingen in de woning is het ook mogelijk dat mensen met de zogenaamde 'roerende voorzieningen' uit de voeten kunnen. Te denken valt aan een toiletstoel, een douchestoel of een badplank.

- verhuizing naar aangepaste woning

Soms is het mogelijk dat iemand verhuist naar een aangepaste woning. Voor de kosten van verhuizing en nieuwe inrichting verstrekt de gemeente een bijdrage. Als er geen aangepaste woning voorhanden is of wanneer de kosten van de aanpassing lager zijn dan de kosten verhuizing, wordt de woning aangepast. Dit kan ook het geval zijn

wanneer er zwaarwegende argumenten zijn om niet te verhuizen. De woning wordt eenvoudig maar doelmatig aangepast.

Rolstoelen

Er zijn drie soorten rolstoelen:

- een handbewogen rolstoel: een rolstoel die door iemand anders geduwd kan worden, of die u zelf kunt bewegen;
- een elektrische rolstoel met een motor;
- een sportrolstoel: een rolstoel om te sporten.

Gehandicaptenparkeerkaart

Met een gehandicaptenparkeerkaart kan worden geparkeerd op speciaal daarvoor ingerichte parkeerplaatsen. Er zijn twee soorten kaarten. Voor een bestuurderskaart dient men in het bezit te zijn van een eigen auto met een geldig rijbewijs. Een passagierskaart is bedoeld voor mensen die voor het vervoer van deur tot deur duurzaam afhankelijk zijn van de bestuurder van een auto.

Gehandicaptenparkeerplaats

Als iemand invalide is, dan kan bij de gemeente een aanvraag tot aanleg van een invalidenparkeerplaats worden gedaan. Een invalidenparkeerplaats kan worden gerealiseerd bij zowel een betaald parkeergebied (centrum), als buiten de zone van betaald parkeren. Buiten de zone van betaald parkeren moet echter wel sprake zijn van een dusdanige bezetting van de beschikbare parkeerruimten dat parkeren op acceptabele afstand van de bestemming vaak niet mogelijk is. De gemeente beoordeelt of hier in uw situatie sprake van is. Tevens let de gemeente bij de beoordeling van de mogelijkheden om een dergelijke parkeerplaats te realiseren op de verkeersveiligheid en het doelmatig gebruik van de weg.

3. Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Mensen met een minimuminkomen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van de onroerende zaakbelasting en het rioolrecht. De afvalstofheffing kan gedeeltelijk worden kwijtgescholden. Hiervoor wordt maximaal het bedrag kwijtgescholden op basis van 16 ledigingen van een restafvalcontainer van 140 liter en 6 ledigingen van een gft-container van 140 liter.

Onbenutte rechten/preventieve huisbezoeken

Voorgaande jaren stuurde de gemeente brieven aan senioren, waarin zij werden gewezen op de mogelijkheid van gebruikmaking van minimavoorzieningen. Voor nadere inlichtingen kon men contact opnemen met de ouderenadviseurs. Het eerste jaar werd de groep van 75-jarigen en ouder aangeschreven, het tweede jaar de groep van 65 tot 75 jarigen en het derde jaar degenen die in de afgelopen twaalf maanden 65 jaar waren geworden. De respons was in het eerste jaar van het project groot, het tweede jaar aanzienlijk minder en het derde jaar nagenoeg nihil. Hierbij moet worden opgemerkt dat in het derde jaar senioren allereerst werden verwezen naar Loket Wegwijs en op de tweede plaats naar de ouderenadviseurs. Het jaar daarop is op basis van de afweging van de te investeren tijd en inzet in verhouding tot de te verwachten respons besloten tot stopzetting van het project "brieven onbenutte rechten". Bovendien was de kennis onder ouderen over het bestaan van Loket Wegwijs zo gegroeid, dat het een overbodige actie leek te worden.

De seniorenraad Grijs Haaren signaleert echter dat senioren op dit moment niet goed op de hoogte zijn van allerlei voor hen bestemde regelingen. Zij pleiten ervoor om te onderzoeken of preventieve huisbezoeken voor senioren opnieuw zijn te organiseren. Op verzoek komt dan iemand van de gemeente langs om uitleg te geven over de regelingen waarvan iemand (mogelijk) gebruik kan maken. Nu worden alleen vanuit Loket Wegwijs huisbezoeken afgelegd als iemand voor de eerste keer een Wmo-aanvraag doet voor hulp bij het huishouden.

Bureau Sociale Raadslieden

In januari 2010 startte Bureau Sociale Raadslieden (BSR) in Haaren (gemeentehuis) een spreekuur. BSR ondersteunt inwoners bij het invullen van formulieren. Tevens verstrekken zij informatie en geven zij advies over allerlei regelingen. BSR werkt hierbij nauw samen met andere professionals en vrijwilligers die al actief zijn in de dorpen, bijvoorbeeld loket Wegwijs en de ouderenadviseurs.

Ook wordt door de leden van Grijs Haaren geconstateerd dat voor sommige mensen de drempel voor de nieuwe hulpdienst Bureau Sociale Raadslieden hoog is omdat zij alleen op het gemeentehuis in Haaren spreekuur houden. De wens is dat mensen om gebruik te maken van een dienst als BSR in hun eigen dorp terecht kunnen.

Te nemen stappen

1. Huisbezoeken

Actie: De mogelijkheid en consequenties van invoeren preventieve huisbezoeken onderzoeken.
--

2. Bureau Sociale Raadslieden

Het spreekuur van Bureau Sociale Raadslieden vindt wekelijks in Haaren plaats. Voor inwoners vanuit de andere drie dorpen is dit niet erg toegankelijk.

Actie: Onderzoek naar de mogelijkheid om Bureau Sociaal Raadslieden spreekuren in de drie andere dorpen te laten houden. Ook de mogelijkheid voor afspraken aan huis wordt daarbij onderzocht.
--

Aandachtspunt: tijdsbesteding en persoonlijke ontplooiing

Huidige situatie en eventuele wensen

De senior als onderdeel van de beroepsbevolking

Als gevolg van de toenemende vergrijzing in Nederland zijn steeds meer mensen tot op hogere leeftijd actief in het arbeidsproces. De verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar maakt dat de arbeidsparticipatie van senioren alleen maar groter wordt. Landelijk dringt de noodzaak door om goed in te spelen op de (on)mogelijkheden van de ouder wordende mens om zijn/haar werk te verrichten.

De senior als vrijwilliger

Naast en na hun betaalde baan zijn veel senioren actief als vrijwilliger. De gemeente hecht veel belang aan deze inzet. Vrijwilligers spelen in onze visie een belangrijke rol bij het behoud en versterking van de leefbaarheid in de dorpen; zij zijn het 'cement' van de lokale samenleving. Zonder hen zouden veel verenigingen en activiteiten niet bestaan.

De senior als mens die zich wil ontplooiën

Net als anderen, hebben senioren talloze redenen om een cursus te gaan volgen; voor werk, vrijwilligerswerk, om mee te komen in de verder digitaliserende samenleving, voor een hobby of gewoon uit interesse. In veel gevallen geldt dat senioren de weg naar een van de volksuniversiteiten of Regionale Opleidingscentra (ROC) in de regio weten te vinden op het moment dat zij behoefte hebben aan een cursus.

Voor een deel van de senioren is het volgen van cursussen echter bijna noodzaak. Het gaat om de zogenaamde laaggeletterden, analfabeten en digibeten. Voor hen heeft de gemeente een overeenkomst met het Koning Willem 1 College in Den Bosch. Om beter te kunnen participeren in de samenleving kunnen deze mensen daar tegen een geringe vergoeding cursussen volgen.

De senior en vrijetijdsbesteding

Uit een recent PON-onderzoek naar de sociale participatie van Brabantse 50 plussers kan de conclusie worden overgenomen dat senioren veel vrijwilligerswerk doen, veel sociale contacten hebben, veel mantelzorg verlenen en in grote mate lid zijn van of betrokken zijn bij maatschappelijke organisaties en verenigingen. Dit is ook in de gemeente Haaren het geval. Er zijn veel oudere vrijwilligers actief bij sportverenigingen, fiets en wandelverenigingen, festiviteiten, ouderenverenigingen, gilden, en de vele andere organisaties in de gemeente Haaren.

Specifiek voor senioren kennen Haaren, Helvoirt, Esch en Biezenmortel één of meerdere ouderenverenigingen. Zij hebben een uitgebreid aanbod aan activiteiten, variërend van bijvoorbeeld bewegingslessen, wandelingen, bloemschikken en biljarten tot computercursussen. Ook hebben zij ouderenadviseurs die senioren helpen hun weg te vinden in het woud van regelgeving waarmee zij te maken (kunnen) hebben.

Hoewel de ouderenverenigingen goed draaien, merken zij wel dat de aanwas van jongere senioren (in de leeftijd van 55 tot 65 jaar) minimaal is. Jonge senioren hebben andere wensen en behoeften als de oudere generatie. Een oorzaak hiervoor ligt waarschijnlijk in de periode waarin zij zijn opgegroeid. Mensen die in de jaren dertig en begin jaren veertig zijn geboren, hebben de Tweede Wereldoorlog bewust meegemaakt als jongvolwassenen. Hun levensstijl is over het algemeen sober, ze hebben hard moeten werken aan de wederopbouw en zijn het over het algemeen gewend om te genieten met mate en pas als iets is bereikt. De generaties daarna zijn ambitieuzer en zijn gevoeliger voor sociale status en materiële zaken. Mensen zijn over het algemeen steeds onafhankelijker ingesteld en richten hun leven veel individueler in en hechten minder aan traditionele sociale verbanden.

Duidelijk is in ieder geval dat de jongere senior zich blijkbaar (nog) niet thuis voelt bij de bestaande seniorenverenigingen. Dit is een punt van zorg bij de huidige verenigingsbesturen. Door samen activiteiten te ondernemen vergroot je de leefbaarheid in een dorp en het sociale netwerk van de deelnemers. Mede daarom achten zij het van belang alle senioren zoveel mogelijk te enthousiasmeren voor activiteiten.

Van belang vinden zij het ook dat op het moment dat slechts een klein groepje het initiatief voor een nieuwe activiteit onderneemt, deze ook bij geringe interesse kan starten. Wellicht dat het initiatief als het eenmaal draait uitgebouwd kan worden en een groter draagvlak krijgt.

Iedere dorpskern heeft een gemeenschapshuis en ook een bibliotheekpunt. Inwoners, en dus ook senioren, kunnen hier niet alleen terecht voor deelname aan een activiteit of het lenen van een boek of het zoeken van informatie, maar ook om een kopje koffie te drinken en anderen te ontmoeten. Volgens Seniorenraad Grijs Haaren is het gebruik van deze 'huiskamers' niet optimaal. Zij zouden daarom graag zien dat iedere kern een eigen plek heeft waar senioren elkaar kunnen ontmoeten.

Doelstelling

Senioren stimuleren activiteiten buitenshuis te (blijven) ondernemen. Dat kan zijn in de vorm van betaalde arbeid en/of vrijwilligerswerk, maar ook in de vorm van sportbeoefening, hobby's, cursussen, bezoek aan ontmoetingsplaatsen en deelname aan activiteiten.

Ingezet beleid

1. Vrijwilligersbeleid

De gemeente werkt momenteel aan een nieuw vrijwilligersbeleid. Doel hiervan is het doen van vrijwilligerswerk verder te stimuleren en 'gemakkelijker' te maken voor de vrijwilligers. In het beleidsstuk zal ingezet worden op het stimuleren van de vrijwillige inzet, het verminderen van de regeldruk en het creëren van een goede ondersteuningstructuur. Door het versterken van het vrijwillige kader willen we het vrijwilligerswerk aantrekkelijker en eenvoudiger maken.

2. Regionaal Educatief Netwerk

De gemeente Haaren werkt met andere gemeente samen in het Regionaal Educatief Netwerk. Gezamenlijk hebben zij een contract met het Koning Willem 1 College in Den Bosch. Zij verzorgen voor hen de volwasseneneducatie. De gemeenten bepalen en betalen

het cursusaanbod waaraan alle volwassenen in de gemeenten kunnen deelnemen. Voor senioren zijn dat de cursussen:

- sociale redzaamheid (bijvoorbeeld omgaan met apparaten, computers)
- taalcursussen voor laaggeletterden
- taalcursussen analfabeten

Cursisten kunnen op alle locaties van het Koning Willem 1 college terecht voor de cursussen (Boxtel, Den Bosch, Rosmalen, enzovoorts)

Naast de cursussen op de scholen, is er ook een educatiebus die naar de dorpen kan komen om, bij voldoende belangstelling, cursussen te geven. De cursussen kunnen ook in de gemeenschapshuizen worden georganiseerd maar dat is wel wat duurder.

3. Subsidieverordening

De gemeenteraad heeft in november 2009 een nieuwe subsidieverordening voor de gemeente Haaren vastgesteld. Ten aanzien van de subsidie ten behoeve van activiteiten voor ouderen wordt getracht rekening te houden met de motie van de gemeenteraad om de subsidieverstrekking in handen te leggen van een onafhankelijk orgaan zoals seniorenraad Grijs Haaren. De seniorenraad heeft het college laten weten niet de rol van subsidieverstrekker op zich te nemen. Zij zijn een adviesorgaan. Zij adviseren om een nieuwe Stichting Welzijn Ouderen op te richten. Deze organisatie kan dan de gelden verdelen over de actieve seniorenverenigingen in Haaren, Helvoirt, Esch en Biezenmortel.

4. Bibliotheekpunten met 'ontmoetingsfunctie'

Sinds 2008 heeft de Gemeente Haaren een viertal bibliotheekpunten in de verschillende dorpen. De bibliotheekpunten in de verschillende dorpen worden redelijk tot goed bezocht, blijkens de cijfers van het aantal uitlenen.

Naast de uitleenfunctie is aangegeven dat de bibliotheekpunten ook een functie kunnen vervullen als ontmoetingsplek in het dorp. In enkele dorpen is deze ontmoetingsfunctie al groeiend. In de komende jaren zal verder aandacht worden gegeven aan de verdere ontwikkeling van de bibliotheekpunten als ontmoetingsplek in het dorp.

5. Ouderenwerker

Zoals bij het aandachtspunt Zorg (pagina 9) ook is aangegeven, is sinds 1 januari 2010 een ouderenwerker actief in de gemeente Haaren. Deze heeft ook een ondersteunende taak voor de seniorenverenigingen. Zo zal de ouderenwerker tot taak hebben de samenwerking tussen organisaties te versterken en hen helpen bij het verbreden van het activiteitenaanbod door hen te begeleiden bij projecten.

6. Reservering geld senioren uit opbrengst Oude Mannengasthuis

Na de verkoop van het Oude Mannengasthuis in Esch in 2007 heeft de gemeente besloten de rente die jaarlijks over dit bedrag wordt uitgekeerd in te zetten voor projecten voor senioren.

Te nemen stappen

1. Senioren enthousiasmeren voor activiteiten seniorenverenigingen

Actie: Met seniorenverenigingen overleggen over de vraag hoe zij meer senioren aan zich kunnen binden, onder meer door het huidige aanbod te evalueren en waar nodig te vernieuwen.
---

2. Het nieuwe gemeentelijke subsidiebeleid moet nog verder worden uitgewerkt. Hierbij moet rekening gehouden worden met het advies van de seniorenraad.

Actie: Uitwerken subsidieverstrekking aan seniorenverenigingen waarbij ook wordt gekeken of het mogelijk is een deel van het subsidiegeld in te zetten om nieuwe initiatieven te stimuleren.
--

4. De bibliotheekpunten zijn ingericht, maar functioneren nog niet optimaal als ontmoetings- en informatiepunt.

Actie: De bibliotheekpunten verder uitbouwen tot volwaardige ontmoetings - en informatiepunten, en onderzoeken of ze ook voor senioren deze functie kunnen vervullen.

5. Onder de groep senioren is nog een groot aantal laaggeletterden. Loket WegWijs, maar ook ouderenadviseurs kunnen een signaleringsfunctie hebben om laaggeletterdheid te herkennen en bespreekbaar te maken.

Actie: Ouderenadviseurs en andere vrijwilligers een training aanbieden om laaggeletterdheid te herkennen.

6. Kennismakingslessen bij verenigingen

Voor jongeren is het al gebruikelijk: gratis kennismakingslessen bij (sport)verenigingen. Om senioren extra te stimuleren deel te nemen aan sport- en verenigingsactiviteiten is het wellicht mogelijk om ook voor hen systeem met kennismakingslessen op te zetten.

Actie: onderzoeken of het mogelijk is een kennismakingsstelsel op te zetten waarin het voor senioren mogelijk wordt gratis proeflessen te volgen bij verenigingen.

Aandachtspunt: Voorlichting, informatie en advies

Huidige situatie en eventuele wensen

Uit de ouderenproof, opgesteld bij de dorpsontwikkelingsplannen blijkt dat senioren behoefte hebben aan betere informatie over zorg, welzijn en wonen

Ouderen hebben veel zorgen om de zorg. Voor een deel zijn deze te verklaren uit de berichten uit de krant over wachtlijsten en het gebrek aan zorg. Daarnaast hebben er zowel voor de zorg en de toegang daartoe, als voor het wonen en welzijn (Wmo) de laatste jaren snelle veranderingen plaatsgevonden. Veel ouderen zijn daarin de weg kwijt en willen daarover geïnformeerd worden met betrouwbare informatie en door betrouwbare informanten.

Het gaat hierbij om praktische informatie, vragen die mensen hebben, zoals: op welke manier kan ik ondersteuning vinden, hoe kan ik mijn pgb inzetten, kom ik aanmerking voor financiële ondersteuning voor noodzakelijke aanpassingen in mijn woning.

Ook vinden wij het belangrijk dat senioren beschikken over goede en actuele informatie over hetgeen diverse organisaties, instellingen en de gemeente te bieden hebben voor hen. Dit vooral ook om de senioren in de gelegenheid te stellen, uit te nodigen en te verleiden tot blijvende deelname aan het maatschappelijk leven.

Tijdens de ouderenproofbijeenkomst is zowel door de deskundige ouderen als door enkele professionals aangegeven dat in de gemeente Haaren veel informatie al beschikbaar is via brochures en personen.

Blijkbaar vindt deze informatie niet automatisch de goede plekken of is het tijd deze informatie opnieuw te verstrekken, wellicht in nieuwe vormen.

Eerder al is geconstateerd dat senioren geen homogene doelgroep vormen. Wat voorlichting, informatie en advies betreft hebben de verschillende typen senioren ook verschillende behoeften.

Allereerst is er de brede groep van zelfredzame senioren. Zij willen over het algemeen informatie vinden waar en wanneer hen dat het beste uitkomt. Het internet vormt voor hen een grote informatiebron. Mocht die bron hen niet de juiste informatie bieden of niet alle vragen beantwoorden willen ze op een moment dat het hen uitkomt contact met een persoon/instantie kunnen opnemen om die vragen te stellen, bijvoorbeeld via e-mail of telefonisch.

Binnen de groep kwetsbare ouderen zal een deel van de doelgroep op eenzelfde wijze te werk gaan. Maar een deel van deze groep zal zich ook niet bij machte voelen om de benodigde informatie geheel zelfstandig te vinden. Voor hen is het van belang dat er ook papieren voorlichtingsmateriaal te vinden is en dat er mensen beschikbaar zijn om verdere uitleg te geven.

Omdat het voor veel mensen veel moeite is (het als een grote stap voelt) om vanuit het eigen dorp naar het gemeentehuis in Haaren te gaan, is het van belang dat deze schriftelijke informatie ook te vinden is op plaatsen waar mensen toch al komen of gemakkelijk even binnenlopen. Dat geldt niet alleen voor brochures maar ook voor bijvoorbeeld informatie over nieuwbouwplannen of de herinrichting van de woonomgeving. Medewerkers moeten daarnaast goed bereikbaar zijn om verdere uitleg te geven, per e-mail maar zeker ook telefonisch.

Binnen de groep afhankelijke senioren tot slot zal een groot deel van de mensen niet zelfstandig in staat zijn om naar het gemeentehuis komen om informatie te halen en is ook een deel van deze doelgroep minder tot niet in staat om de schriftelijke informatie tot zich te nemen. Deze groep mensen heeft uitgebreide hulp en persoonlijke informatievoorziening nodig. Voorlichtingsbijeenkomsten en (daaraan gekoppeld) individuele gesprekken zijn voor deze mensen nodig.

Het is van belang senioren integraal en pro-actief te informeren over de mogelijkheden die de gemeente en andere instellingen en organisaties te bieden hebben om hen te ondersteunen bij de blijvende deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Doelstelling

De communicatie vanuit de gemeente Haaren zodanig vorm geven dat de senioren in de gemeente zich gehoord en gezien voelen. De voorlichting, informatie en advies aan senioren en het taalgebruik afstemmen op de verschillende wensen en behoeften die bestaan binnen de doelgroep senioren.

Ingezet beleid

Op verschillende manieren proberen wij de inwoners van de Gemeente Haaren te bereiken; dit geldt dus ook voor de senioren in onze gemeente.

1. Communicatie-uitingen vanuit de Gemeente Haaren.

De volgende vormen van communicatie en voorlichting bestaan al in de Gemeente Haaren:

- Website
Via www.haaren.nl kan allerlei gemeentelijke informatie gevonden worden variërend van raadsagenda's, raadsstukken en raadsbesluiten tot informatie over aanwezige faciliteiten in de dorpen, informatie over regelingen waarvan inwoners van de gemeente Haaren (onder bepaalde voorwaarden) gebruik van kunnen maken en gemeentelijke mededelingen.
Tijdens de gesprekken met senioren (ter voorbereiding van deze notitie) gaf men aan dat de gemeentelijke website niet overzichtelijk is. De gemeente voert met enige regelmaat verbeteringen door op de website. Zo zijn de verschillende digitale balie-functies zoals het Woz-portaal en de digitale variant van Loket Wegwijs gebundeld in het digitale gemeenteloket.
- Folders
De gemeente Haaren heeft al dan niet in samenwerking met andere gemeenten en instanties zoals GGD en Brandweer diverse informatiebrochures die door inwoners geraadpleegd kunnen worden. Deze folders gaan bijvoorbeeld over regelingen.
- Gemeentepagina in De Leije
Wekelijks publiceert de gemeente Haaren in De Leije gemeentelijke mededelingen.
- Nieuwsbrief
- Specifieke nieuwsbrieven voor projecten
Bij grote projecten wordt soms een project-nieuwsbrief gemaakt en toegestuurd aan geïnteresseerden die zich hiervoor hebben aangemeld.

2. Balies en contact van medewerkers en/of bestuurders van de gemeente Haaren met inwoners.

- Loket WegWijs, inclusief verwijzfunctie
- Loket WegWijs op afspraak
- Balies Ruimtelijke Ontwikkeling en Bevolking
Naast het 'nummertje trekken' en wachten op je beurt aan de balies, kun je ook een afspraak maken met een medewerker.
- Informatie (naar leden ouderenverenigingen) via Seniorenraad Grijs Haaren.
- Themabijeenkomsten
Met enige regelmaat organiseert de gemeente themabijeenkomsten waarvoor inwoners worden uitgenodigd die meer willen weten of mee willen denken over een onderwerp. Dit is bijvoorbeeld gebeurd in het kader van de Wmo, en de DOP's.
- Jaarlijkse gesprekken college van B. en W. met ouderenverenigingen
- Klantcontactcentrum
Eind 2009 heeft de gemeenteraad ingestemd met de invoering van een Klantcontactcentrum (KCC) in de Gemeente Haaren. Uitgangspunt in het KCC is dat de verschillende communicatiekanalen van de gemeente op elkaar worden afgestemd. De vier kanalen die we in dit kader onderscheiden zijn:
  - telefonie
  - fysieke balie
  - website en elektronische dienstverlening
  - schriftelijke communicatie

Door de bundeling van al deze communicatiekanalen, moet de verwerking van vragen en klachten bij de gemeente beter gestroomlijnd worden.

Ook zou het hierdoor makkelijker moeten worden om mensen met een hulpvraag door te verwijzen voor eventuele andere hulpvragen. Als een senior (net als alle ander klanten van de gemeente) met bijvoorbeeld een vraag komt over de aanvraag van een invalidenparkeerkaart is het belangrijk hem te wijzen op zaken als mogelijke aanpassing in de woning, de aanvraag voor een invalidenparkeerplaats (incl. aanpalende vergunningen), pgb, hulp in de huishouding, vervoersmogelijkheden in het openbaar vervoer, etc.

Te nemen stappen

1. Communicatie-uitingen van de gemeente Haaren

- Folders

De gemeentelijke folders waren tot voor kort alleen beschikbaar in het gemeentehuis in Haaren. Het is wenselijk dat deze op meerdere plaatsen waar veel senioren komen te vinden zijn. De folders zouden al in de bibliotheekpunten komen staan. Dat is recent gebeurd.

Actie: De gemeentelijke informatiefolders in de bibliotheekpunten plaatsen.
Specifieke nieuwsbrieven

- Specifieke nieuwsbrieven voor projecten

Voor sommige grote projecten worden al specifieke nieuwsbrieven verstuurd. In andere gevallen nog niet. Dat zou voor projecten die veel senioren raken wel wenselijk zijn.

Actie: Specifieke nieuwsbrieven verspreiden bij bijzondere projecten die voor senioren relevant zijn.

2. Balies en contact van medewerkers en/of bestuurders van de gemeente Haaren met inwoners.

- extra contactmomenten.

Een deel van de senioren heeft behoefte aan een grote mate van persoonlijk gebrachte informatie en advies. Te meer daar zij vaak te maken hebben met wisselende voorwaarden voor regelingen waar ze al dan niet gebruik van kunnen maken. Deze informatie moet niet alleen digitaal of in de vorm van folders bekend zijn, maar ook bijvoorbeeld de

ouderenadviseurs moeten duidelijke informatie krijgen zodat zij de senioren goed kunnen voorlichten en adviseren.

Actie: Opzetten van regulier overleg tussen medewerkers van Loket WegWijs, Bureau Sociaal Raadslieden en de ouderenadviseurs om informatie en kennis uit te wisselen.

Programma 2. Wonen

Algemene beleidsdoelstelling⁸:

“De beperkt beschikbare ruimte evenwichtig verdelen over functies zoals wonen, werken, recreatie, natuur en landschap. Het instrumentarium daarvoor bestaat uit een structuurvisie, bestemmingsplannen en afwijkingsprocedures daarop, zoals wijziging of vrijstelling. Bij volkshuisvesting wordt beschreven op welke wijze de gemeente wil voorzien in de woningbehoefte van haar inwoners.”

Met betrekking tot het seniorenbeleid valt het aandachtsgebied Wonen binnen dit begrotingsprogramma.

Aandachtspunt: Wonen

Huidige situatie en eventuele wensen

Zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk wonen. Dat is een grote wens van ouderen in Haaren. Niet te grote, betaalbare woningen die al voorbereid zijn op (aanpassingen die nodig zijn door) een ontstane of toenemende beperking. Deze zogenaamde levensloopbestendige woningen hebben bijvoorbeeld al (de mogelijkheid tot) een slaapkamer en/of badkamer op de begane grond, zijn makkelijk toegankelijk en doorgankelijk en blijven dat ook op het moment dat iemand minder mobiel wordt. Het zijn woningen waarin bovendien extra hulp te krijgen is, met behulp van domotica (elektronische toepassingen die een woning comfortabeler en veiliger maken) of dankzij afspraken met zorginstellingen.

Wie ondanks deze mogelijkheden niet meer zelfstandig kan wonen, wil het liefst in eigen dorp in een verzorgings- of verpleeghuis kunnen verblijven.

Verder lopen de woonwensen van senioren in hun algemeenheid redelijk in pas met die van andere dorpsbewoners. Ook senioren wensen vooral voldoende en betaalbare woningen in een woonomgeving waarin voldoende (zorg)voorzieningen aanwezig en makkelijk te bereiken zijn.

Om beter zicht te krijgen op de woonwensen van senioren stelt seniorenraad Grijs Haaren voor een duidelijker registratiesysteem te hanteren.

Doelstelling

Met betrekking tot het seniorenbeleid is het vooral van belang om tegemoet te komen aan de wens zo lang mogelijk zelfstandig en in het eigen dorp te kunnen wonen.

Daartoe heeft de gemeente een tweetal mogelijkheden:

1. Zorgen dat er voldoende woningen gebouwd worden om in de vraag naar woningen te voorzien.
2. Het faciliteren van het levensloopbestendig maken van bestaande woningen.

Ingezet beleid

1. Zorgen dat er voldoende woningen gebouwd worden om in de vraag naar woningen te voorzien.

Eind 2009 is een concept Woonvisie Gemeente Haaren 2009-2015 opgesteld en aan de gemeenteraad ter vaststelling aangeboden. Hierover vond geen besluitvorming plaats. In het Collegeprogramma 2010-2014 “Samenwerken voor 4 dorpen” is gekozen om samen met diverse belangengroeperingen (zoals de seniorenraad) de Woonvisie te actualiseren. De inventarisatie van de concept Woonvisie 2009 wordt als basis gehanteerd. In de concept Woonvisie is naar doelgroep in kaart gebracht aan hoeveel woningen behoefte is. Bij de actualisatie van de Woonvisie worden de volgende items verder uitgewerkt:

---

⁸ Gemeente Haaren, Programmabegroting 2009, pag. 21.

levensloopbestendig wonen, aanpasbaar bouwen, ouderen en wonen, wonen, zorg en woonservicepunten..

2. Het faciliteren van het levensloopbestendig maken van bestaande woningen

Vanuit de Wmo zijn er verschillende regelingen waarvan mensen gebruik kunnen maken om hun woning aan te passen, als daarvoor een Ciz-indicatie is afgegeven. Hierdoor wordt geprobeerd om mensen zo lang en zo comfortabel als mogelijk in hun bestaande woning te laten wonen. De regelingen die hiervoor gelden staan vermeld bij het aandachtsgebied Financiële positie (pagina 12). Van het echt levensloopbestendig maken van woningen is met deze mogelijkheden nog geen sprake.

3. Regeling Mantelzorgwoningen

De regeling mantelzorgwoningen is in alle bestemmingsplannen van de gemeente Haaren opgenomen. Deze regeling houdt in dat bijgebouwen mogen worden ingericht voor bewoning, mits ze voldoen aan de eisen gesteld in de beleidsregels Mantelzorg van de gemeente Haaren.

Te nemen stappen

1. Zorgen dat er voldoende woningen gebouwd worden om in de vraag naar woningen te voorzien.

In de concept Woonvisie is wel aangegeven hoeveel seniorenwoningen in welke kern gebouwd zouden kunnen worden, maar kwalitatieve eisen aan deze woningen worden niet gesteld. Er zijn geen richtlijnen waaraan een seniorenwoning in de gemeente Haaren standaard moet voldoen.

Actie: opstellen van richtlijnen waaraan seniorenwoningen in de gemeente Haaren moeten voldoen. Deze lijst vormt dan de basis waarmee standaard rekening wordt gehouden bij de aanbesteding van de bouw van seniorenwoningen.
---

2. Overleg met senioren.

Op het moment dat de gemeente aan een nieuwbouwplan met seniorenwoningen begint, wordt al in een vroeg stadium, nog voor de daadwerkelijke aanbesteding of tekening van de plannen, een blauwdruk voorgelegd aan een vertegenwoordiging van de senioren. Zij geven dan input voor eisen waaraan de te bouwen seniorenwoningen moet voldoen en kunnen eventueel ook advies geven over de ligging van de woningen binnen het plan.

Op deze manier is het goed mogelijk om de woningen aan te passen aan de wensen van het type senior dat het beste binnen een nieuwbouwplan past. Een zelfredzame senior die een levensloopbestendige woning wil die in de toekomst aan eventuele beperkingen aangepast kan worden. Of kwetsbare of afhankelijke senioren die direct al bepaalde aanpassingen en extra voorzieningen nodig hebben of een mix van verschillende doelgroepen binnen de senioren.

Actie: Senioren en seniorenraad betrekken bij het opstarten van bouwprojecten met seniorenwoningen.
---

3. Het faciliteren van het levensloopbestendig maken van bestaande woningen.

Het betreft hier het bieden van mogelijkheden om bestaande woningen aan te passen aan de wensen, mogelijkheden en beperkingen van senioren, bijvoorbeeld voor het ombouwen van een garage tot slaapkamer/badkamer. Ook bij de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen dient bezien te worden of ruimere mogelijkheden kunnen worden opgenomen om verbouwingen toe te staan

Actie: In beeld brengen wat de mogelijkheden zijn om op basis van wet- en regelgeving bestaande woningen aan te passen aan de wensen van senioren.
--

4. Afstemming registratielijsten.

Om de toewijzing van bouwgrond, nieuwbouwwoningen en huurwoningen zo soepel mogelijk te laten verlopen, pleiten senioren voor een aanpassing van het registratiesysteem voor woningzoekenden. Seniorenraad Grijs Haaren vraagt de gemeente te onderzoeken of de registratielijsten van woningcorporaties en gemeente aan elkaar gekoppeld kunnen worden en om specifieke woonwensen op te nemen in de lijst, zodat duidelijker is hoe groot de woningbehoefte is en naar welk type woningen.

Actie: Onderzoeken of koppeling van registratiesystemen mogelijk is en of specifieke woonwensen in de registratielijsten opgenomen kunnen worden.

Programma 3. Ondernemen

Algemene beleidsdoelstelling⁹:

“De gemeente maakt zich sterk voor het behoud van de bestaande werkgelegenheid en ziet in de komende periode bijzondere economische kansen op het terrein van recreatie en toerisme. Uitgangspunt hierbij is een balans tussen economisch/toeristische ontwikkelingen, landschap/natuur en agrarische sector.”

Met betrekking tot het seniorenbeleid vallen onder deze begrotingspost geen specifieke aandachtspunten. In de andere hoofdstukken komen wel raakvlakken met werk, recreatie en toerisme aan bod.

Huidige situatie en wensen

Nu verwacht wordt dat senioren langer zullen doorwerken is aandacht voor hun arbeidspositie van groot belang. De gemeente Haaren ziet voor zichzelf als werkgever een voorbeeldfunctie in deze. Niet alleen om de eigen medewerkers goed te bedienen, maar ook om andere bedrijven en instellingen in de gemeente te stimuleren ook over de eigen mogelijkheden als werkgever na te denken.

Landelijk is de discussie volop gaande over de vraag hoe mensen langer kunnen doorwerken. Het idee is dat oudere werknemers bijvoorbeeld vaker ingezet worden als begeleider voor jongeren die aan het begin van hun loopbaan staan. Ook zouden zij veel meer in staat moeten worden gesteld hun kennis en ervaring in te zetten om anderen of de maatschappij verder vooruit te helpen. Daarnaast moeten er meer mogelijkheden zijn voor omscholing zodat het voor ‘iedereen’ haalbaar is langer door te werken in een (aangepaste) functie die aansluit op het kennisniveau en (fysieke) mogelijkheden.

Te nemen stappen

1. Regelingen personeelsbeleid

De gemeente vindt dat zij als werkgever een voorbeeldfunctie heeft in het aanbieden van aangepast werk voor senioren. Behalve de in de cao opgenomen verlofregeling, gelden er echter nog geen specifieke regelingen voor oudere werknemers.

Actie: Onderzoeken welke specifieke maatregelen voor senioren in het personeelsbeleid gewenst en haalbaar zijn.
---

2. Contacten met andere werkgevers in de gemeente.

Actie: Ondernemers stimuleren om oudere werknemers aan te nemen en/of in dienst te houden en daarbij oog te hebben voor de andere mogelijkheden en meerwaarde die zij kunnen bieden op basis van hun kennis en ervaring.
--

---

⁹ Gemeente Haaren, Programmabegroting 2009, pag. 27.

Programma 4. Bestuur

Algemene beleidsdoelstelling¹⁰:

“Het programma omvat het functioneren van de bestuursorganen. Primaire taken van het bestuur zijn onder meer het zorgen voor veiligheid van de burgers, goede dienstverlening en handhaving.”

Met betrekking tot het seniorenbeleid vallen de aandachtspunten Participatie (Advies, inspraak en overleg) en veiligheid binnen dit programma.

Aandachtspunt: Participatie (Advies, inspraak en overleg)

Huidige situatie en eventuele wensen

Als je een willekeurige senior op straat aanspreekt en vraagt waaraan hij of zij nu echt behoefte heeft binnen de gemeente Haaren, zal het antwoord niet direct zijn: meer inspraak. Mensen en ook de senioren kijken op een heel ander niveau naar hun wensen voor hun (woon)omgeving. Die wensen liggen veel meer op praktisch gebied: genoeg huizen, een veilige woonomgeving en voldoende zorg en diensten binnen handbereik.

Ondanks het feit dat inwoners zelf in eerste instantie misschien niet aan advies, inspraak en overleg denken als hot-item is dit onderwerp binnen deze beleidsnotitie van groot belang. Door de mogelijkheden voor advies, inspraak en overleg optimaal te benutten, kan structurele aandacht voor de specifieke wensen en behoeften van senioren gewaarborgd worden.

De leden van seniorenraad Grijs Haaren erkennen dit en geven aan tevreden te zijn over de wijze waarop de inspraakmogelijkheden nu formeel zijn geregeld. Zij vinden dat ze over het algemeen door de gemeente voldoende om advies gevraagd worden bij plannen of projecten op het gebied van welzijn en zorg. Er zou wat hen betreft meer aandacht mogen komen voor advisering over plannen op andere beleidsterreinen die voor senioren relevant zijn. Wat betreft Advies, inspraak en overleg wensen zij daarnaast een redelijke termijn om hun adviezen te kunnen uitbrengen. Doorgaans gaat dat volgens hen goed. Ze wijzen er echter op dat het, met name in vakantieperioden, voor hen soms moeilijk is om op korte termijn een plan goed te kunnen beoordelen.

Een wens die wel sterk aanwezig is, is meer terugkoppeling over uitgebrachte adviezen. Volgens de leden van Grijs Haaren is het voor hen vaak onduidelijk waar een advies - en met name de verdere uitwerking van een advies - zich in de ambtelijke molen bevindt en vooral ook wanneer ze er concrete resultaten van kunnen verwachten.

Een wens die ook bij andere dorpsbewoners leeft. Tijdens de bijeenkomsten en bewonersonderzoeken voor de dorpsontwikkelingsplannen is gebleken dat het vertrouwen van inwoners in de gemeente niet bijzonder hoog is. De leden van seniorenraad Grijs Haaren en de Wmo-adviesraad geven aan dat dat vertrouwen bijvoorbeeld ook wordt geschaad doordat inwoners weinig of geen resultaat zien van de inbreng die zij bijvoorbeeld tijdens bewonersavonden hebben gegeven of klachten over de openbare ruimte die zij bij de gemeente neerleggen. Wat overigens niet wil zeggen dat er geen resultaten zijn. Maar doordat de resultaten te weinig zichtbaar zijn, treedt er volgens hen bij een groep inwoners, een ‘meedenk-moeheid’ op.

Doelstelling

Bevorderen van advies, inspraak en overleg door en met vertegenwoordigers van senioren bij de ontwikkeling en uitvoering van nieuw gemeentelijk beleid voor zover dit beleid betrekking heeft op de belangen van senioren en voorzieningen voor senioren. Hierbij terugkoppelen en zichtbaar maken wat er met die adviezen wordt gedaan zodat mensen betrokken blijven.

---

¹⁰ Gemeente Haaren, Programmabegroting 2009, pag. 31.

Ingezet beleid

1. Seniorenraad Grijs Haaren

Sinds februari 2008 is in de gemeente Haaren Seniorenraad Grijs Haaren actief als adviesorgaan voor de gemeente. Grijs Haaren is een koepel van alle ouderenorganisaties uit de vier kernen van de gemeente Haaren, namelijk:

- Katholieke Bond van Ouderen St. Jozef uit Biezenmortel
- Stichting Welzijn Ouderen uit Biezenmortel
- Katholieke Bond van Ouderen, afdeling Esch uit Esch
- Stichting Boesch, uit Esch
- Katholieke Bond van Ouderen, afdeling Haaren uit Haaren
- Stichting Welzijn Ouderen Haaren uit Haaren
- Ouderen Vereniging Helvoirt, uit Helvoirt

Grijs Haaren houdt zich bezig met kernoverschrijdende zaken op het gebied van zorg, wonen, welzijn en inkomensondersteuning voor alle ouderen in de gemeente Haaren en heeft tot doel heeft de specifieke behoeften en belangen van ouderen zo goed mogelijk tot hun recht te laten komen in de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van het gemeentelijk beleid in het algemeen.

Grijs Haaren is bevoegd om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen over:

- al het nieuwe beleid;
- signalen uit de samenleving, die van invloed zijn op het beleid en de uitvoering van het beleid;
- de concrete aanpak van gesignaleerde knelpunten, voor zover deze betrekking hebben op de belangen en voorzieningen voor ouderen.

2. Wettelijke inspraakprocedures

Daarnaast hebben senioren, net als alle andere inwoners van de gemeente Haaren het recht om gebruik te maken van de wettelijke inspraakprocedures waar de gemeente zich aan heeft te houden. Ook kunnen zij, wederom net als alle andere inwoners van de gemeente, op eigen initiatief hun wensen op de agenda van de gemeenteraad zien te krijgen. Visies op onderwerpen die op de agenda van de gemeenteraad staan, kunnen tijdens de betreffende raadsvergadering onder de aandacht gebracht worden door gebruik te maken van het spreekrecht.

3. Het zichtbaar maken van projecten.

Om inwoners duidelijker te laten zien wat er gebeurt met hun inbreng tijdens bijvoorbeeld bewonersavonden wil de gemeente bij de uitvoering van projecten laten zien wat er gebeurt en vanuit welk plan. Bij de melding van verkeersmaatregelen die genomen worden omdat bewoners knelpunten hebben aangegeven in de DOP's wordt bijvoorbeeld voortaan het logo van de DOP's gebruikt. Op die manier wil de gemeente duidelijk maken dat er met informatie van inwoners wel degelijk iets gebeurt, ook al is/was dat niet altijd even zichtbaar. Ook voor andere grote projecten worden logo's gemaakt die in de communicatie rond die projecten en op de borden over de werkzaamheden worden gebruikt.

4. Relatie met Wmo-adviesraad

De Wmo-adviesraad adviseert het college van B&W over het gemeentelijk Wmo-beleid. De raad heeft momenteel acht leden. Dit zijn inwoners uit de gemeente Haaren die affiniteit hebben met een bepaalde doelgroep. Vanuit de seniorenraad Grijs Haaren is voor de doelgroep senioren een adviesraadlid voorgedragen. Deze persoon zorgt voor de verbinding tussen de beide adviesorganen.

Te nemen stappen

1. Seniorenraad Grijs Haaren.

Binnen de gemeentelijke organisatie is de adviesfunctie van seniorenraad Grijs Haaren formeel geregeld. Het vragen om advies of informatie aan de seniorenraad loopt niet altijd optimaal.

Voor doelgroepen, zoals senioren, is algemeen beleid het uitgangspunt. Alleen in specifieke situaties kan er sprake zijn van specifiek aanvullend beleid voor een doelgroep als senioren. Bij de algemene beleidsvoorbereiding op alle terreinen van het gemeentelijke domein, moet dus altijd rekening gehouden worden met de verschillende doelgroepen in de gemeente. Binnen alle gemeentelijke afdelingen zal dus ook oog moeten zijn voor belangen van de verschillende doelgroepen. De bewustwording hiervan binnen de gemeentelijke organisatie komt op gang.

Actie: Het bevorderen van het bewustzijn dat seniorenraad Grijs Haaren een formele adviescommissie is voor het college van B. en W. binnen alle afdelingen van de gemeente. Dit betekent vroegtijdige raadpleging, op de hoogte houden van de stand van zaken van projecten en tijdige terugkoppeling van besluitvorming op alle voor senioren relevante beleidsterreinen.

De seniorenraad bestaat uit afgevaardigden van de diverse ouderenorganisaties in de gemeente. Hoewel zij daarmee al een forse achterban vertegenwoordigen, geven leden van de seniorenraad aan dat ze behoefte hebben om ook contacten te leggen met andere (niet bij ouderenverenigingen aangesloten) senioren.

Actie: het bestaan van seniorenraad Grijs Haaren actiever promoten en contactmogelijkheden kenbaar maken aan alle inwoners van de gemeente Haaren.

Ook leeft binnen de seniorenraad de vraag of de huidige werkwijze van Seniorenraad Grijs Haaren beter kan. Om hun deskundigheid en/of dossierkennis te vergroten organiseren ze een interne evaluatie en studiedagen.

Actie: Faciliteren van deskundigheidsbevordering (van de leden van) seniorenraad Grijs Haaren.

2. Burgerparticipatie

Uit de DOP's is als één van de aandachtspunten naar voren gekomen dat er behoefte is om de burgerparticipatie in de verschillende dorpen van de Gemeente Haaren anders vorm te geven. Op dit moment wordt bezien op welke manieren dit in de verschillende dorpen kan worden gerealiseerd. Besluitvorming hierover dient nog plaats te vinden. Om de belangenvertegenwoordigende functie van Grijs Haaren beter te uit de verf te laten komen wordt aanbevolen Grijs Haaren nadrukkelijk te betrekken bij de oplossingen die op dorpsniveau worden gevonden om de burgerparticipatie vorm te geven.

Actie: Grijs Haaren betrekken bij het zoeken naar een oplossing voor de burgerparticipatie zoals deze nog moet worden uitgewerkt vanuit de DOP's.

Aandachtspunt: Veiligheid

Huidige situatie en eventuele wensen

Zo'n tachtig procent van de bevolking in de gemeente Haaren geeft aan zich veilig te voelen in zijn woonomgeving. Als mensen zich onveilig voelen, is dat vooral op plaatsen die slecht verlicht zijn, waar weinig sociale controle is of waar een slecht overzicht over de omgeving is door dichte begroeiing. Net als in de rest van het politiedistrict Brabant-Noord voelen mensen in de gemeente Haaren zich veiliger dan de 'gemiddelde Nederlander'.

Bij senioren mag worden verondersteld dat zij zich in het algemeen eerder onveilig zullen voelen dan jongere mensen. Er is de afgelopen decennia veel veranderd in het straatbeeld in Nederland en ook in de gemeente Haaren. Mensen zijn assertiever geworden, de individualisering in de samenleving is versterkt en de oude gevestigde sociale verbanden zijn aan het afbrokkelen.

Hoewel inwoners zich dus over het algemeen veilig voelen in de gemeente Haaren, houdt één veiligheidsaspect de gemoederen wel nadrukkelijk bezig: de verkeersveiligheid. Uit enquêtes en bewonersavonden, gehouden voor het opstellen van de

dorpsontwikkelingsplannen, blijkt dat in alle dorpen de wens bestaat voor verkeersmaatregelen die onveilige situaties en gevoelens van onveiligheid moeten tegengaan en/of voorkomen. Wat de inwoners betreft moet er ook hoge prioriteit gesteld worden bij het oplossen van verkeersproblemen in de dorpen. Gewenste maatregelen liggen dan vooral bij het invoeren van snelheidsbeperkingen, het tegengaan van sluipverkeer en het beter toegankelijk maken van de fiets- en voetpaden (voor mensen met een beperking).

In enkele situaties lopen (sommige leden van de doelgroep) senioren ook concreet groter veiligheidsrisico. Bij noodsituaties als een brand of een rampsituatie geldt dat mensen met een beperking of verminderde zelfredzaamheid, waaronder dus ook een deel van de doelgroep senioren, in mindere mate tot geheel niet in staat zijn om zichzelf in veiligheid te brengen.

Doelstelling

Het gemeentelijke veiligheidsbeleid waar nodig nog beter aan laten sluiten op de wensen en mogelijkheden van senioren (en andere mensen met een beperking).

Ingezet beleid

1. Integraal veiligheidsbeleid

De gemeente Haaren heeft onlangs het beleidsplan Integrale veiligheid, SAMEN DOEN, Nota integrale veiligheid gemeente Haaren 2009-2012 opgesteld. Hierin wordt de (on)veiligheid in de gemeente Haaren geanalyseerd op de volgende gebieden: woon- en leefomgeving, bedrijvigheid, jeugd, fysieke veiligheid (waaronder verkeersveiligheid) en integriteit en worden het ingezet beleid en de te nemen stappen genoemd om de veiligheid te verbeteren.

2. Melding zuurstofflessen bij brandweer.

Mensen die thuis extra zuurstof krijgen uit zuurstofflessen wordt gevraagd dit te melden bij de brandweer in verband met het extra brandgevaar van zuurstof. In een rampsituatie wordt wel extra rekening gehouden met mensen met een beperking omdat zij doorgaans minder zelfredzaam zijn. Een overzicht van privé-adressen van mensen met een beperking is bij de gemeente en/of hulpdiensten niet bekend.

3. Landelijke veiligheidsmonitor

Sinds 2008 wordt jaarlijks de veiligheidsmonitor uitgevoerd. Een landelijk onderzoek naar de gevoelens van (on)veiligheid bij de bevolking. Gemeten worden ook de beleving van de leefbaarheid in de buurt, buurtproblemen, slachtofferschap, aangiftegedrag, respectloos gedrag, de beleving van het gemeentelijke veiligheidsbeleid en het functioneren van de politie. De gemeente Haaren heeft zich aangemeld voor het onderzoek waarvoor eind 2009 mensen worden aangeschreven. De resultaten hiervan moeten in de loop van 2010 bekend zijn. Waar nodig wordt op basis hiervan het gemeentelijke veiligheidsbeleid bijgesteld en wordt bekeken of nog specifieke acties moeten worden ondernomen.

4. Project Bereikbaarheid en Toegankelijkheid.

Binnen het begrotingsprogramma Beheer wordt momenteel gewerkt aan het Project Toegankelijkheid Openbare ruimte en openbare gebouwen (zie ook pagina 31 van deze beleidsnotitie). Een project dat de openbare ruimte en gebouwen in de gemeente Haaren beter begaanbaar en toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Aanpassingen in de openbare ruimte die vanuit dit project worden aangedragen, dragen bij aan de veiligheid(sbeleving) in de openbare ruimte.

5. Het gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (zie hoofdstuk beheer)

Binnen het begrotingsprogramma Beheer wordt eveneens gewerkt aan het Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan. (zie ook pagina 32 van deze notitie). Binnen dit project worden

onder meer gevaarlijke situaties in het verkeer in kaart gebracht. In de klankbordgroep voor dit project zit een afgevaardigde namens de seniorenraad.

6. Verkeersveiligheid BROEMtest

Regelmatig organiseert de Ouderenvereniging Helvoirt in samenwerking met de andere ouderenverenigingen een rijvaardigheidstest (BROEMtest) voor senioren. De BROEMtest is gemaakt door 3VO in samenwerking met ANWB en Bovag. Deelnemers kunnen nagaan wat het effect van hun rijgedrag is. Dat gebeurt door een autorit in de eigen auto met een rij-instructeur als passagier. Andere programma-onderdelen zijn een oog- en gehoortest en een theorieles. Alle onderdelen worden verzorgd door vakkundige krachten. Ook afgelopen jaar is deze test gehouden. De Provincie heeft via de gemeente een financiële bijdrage voor deze activiteit beschikbaar gesteld.

7. Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA)

Binnen de gemeente wordt de mogelijkheid en wenselijkheid van het aanstellen BOA onderzocht, evenals de exacte taken die deze persoon dan zou krijgen. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van een BOA kunnen vele terreinen van het gemeentelijk beleid regaderen.

Te nemen stappen

1. Integraal veiligheidsbeleid

Binnen het Integraal Veiligheidsbeleid wordt geen onderscheid gemaakt naar ouderen of mensen met een beperking als specifieke doelgroep. In het kader van een goed en actueel seniorenbeleid is het wenselijk dat nader onderzoek wordt gedaan naar de specifieke situatie van senioren op het terrein van openbare orde en veiligheid. Insteek van dit onderzoek zou moeten zijn: hoe staat het met de gevoelens van onveiligheid van de senioren en wat zijn maatregelen die de gemeente zou kunnen nemen of entameren om het veiligheidsgevoel van de senioren in de Gemeente Haaren te verbeteren.

Actie: Onderzoek naar de specifieke situatie van senioren op het terrein van (sociale) veiligheid.
--

2. Broemtest

Deelname aan een Broemtest vergroot de verkeersveiligheid van senioren. Daarom is het van belang de continuïteit van deze test te waarborgen.

Actie: zorgen voor continuïteit in het aanbieden van Broemtests.
--

3. BOA leefomgeving, vandalisme, kleine criminaliteit

In het kader van seniorenbeleid is het van belang ook te bezien of een BOA met als aandachtsgebied leefomgeving, vandalisme, kleine criminaliteit en verkeer kan worden aangesteld. Deze kan bijvoorbeeld ook optreden bij sluipverkeer van vrachtwagens door dorpskernen.

Actie: BOA inzetten voor de aandachtsgebieden leefomgeving, vandalisme, kleine criminaliteit en (sluip)verkeer.

Programma 5. Beheer

Algemene beleidsdoelstelling¹¹:

“De missie van het programma Beheer is te komen tot een woon-, werk- en leefomgeving die er goed verzorgd uitziet en een veilig gevoel geeft aan de inwoners van Haaren. Dit doen we door de inrichting, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zodanig te doen dat de kwaliteit bereikt wordt die met de politiek en inwoners van Haaren is afgesproken tegen zo laag mogelijke kosten.”

Met betrekking tot het seniorenbeleid valt het aandachtspunt Woonomgeving binnen dit begrotingsprogramma.

Aandachtspunt: Woonomgeving

Huidige situatie en eventuele wensen

Losliggende stoeptegels, lantaarnpalen die midden op de stoep staan, hoge stoepranden die met scootmobiel, rolstoel of rollator moeilijk of niet te nemen zijn. Het is zomaar een greep uit ergernissen van dorpsbewoners als het gaat om de openbare ruimte in hun woonomgeving. Zowel in de DOP's als in het rapport Ouderenproof wordt het onderhoud van de openbare ruimte als een belangrijke wens geuit.

Het toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte is voor alle inwoners van groot belang maar extra belangrijk voor de groep minder mobiel wordende en de minder mobiele senioren. Voor mensen met een beperking kunnen losliggende stoeptegels of ongelukkig geplaatste lantaarnpalen een dermate groot obstakel dat zij hun route niet kunnen vervolgen en/of grote kans maken om te vallen. Een valpartij is voor senioren vaak het begin van een langdurig ziekteproces.

Doelstelling

Doel is de mobiliteit van senioren in de vier dorpen te bevorderen. Hierbij denken wij aan veilige looproutes naar de belangrijkste voorzieningen in de dorpen en het verbeteren van het openbaar vervoer in alle dorpen. Binnen het algemeen beleid wordt gewerkt aan de verkeersveiligheid.

Ingezet beleid

1. Project Toegankelijkheid Openbare ruimte en openbare gebouwen

Inwoners hebben knelpunten in de toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen en de openbare ruimte in de vier dorpen in kaart gebracht. Deze knelpunten zijn getoetst aan de normen die gelden voor toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen voor mensen met een beperking. Vervolgens is een adviesrapport opgesteld met verbeterpunten. Deze verbeterpunten worden momenteel bestudeerd en in een plan van aanpak vertaald. Begin 2010 zal duidelijk zijn welke knelpunten snel kunnen worden opgelost, welke meer tijd en voorbereiding vragen, maar ook welke knelpunten niet kunnen worden aangepakt. In juli 2009 zijn medewerkers van de gemeente getraind om door de ogen van mensen met een beperking naar de openbare ruimte te kijken. Op die manier moet voorkomen worden dat bij de inrichting van nieuwe gebieden of de herinrichting van bestaande gebieden opnieuw obstakels op onder andere voetpaden geplaatst worden.

2. Project Verbeteren openbaar vervoer

In opdracht van de gemeente heeft stichting Zet een onderzoek uitgevoerd naar de openbaar vervoersmogelijkheden in de vier dorpen. De resultaten van dit onderzoek zijn met verschillende groepen senioren in de vier dorpen besproken. Gezamenlijk is een top tien van knelpunten en verbeterpunten opgesteld. Daarop staat onder meer dat met name senioren te

---

¹¹ Gemeente Haaren, Programmabegroting 2009, pag. 37.

weinig kennis hebben van de mogelijkheden om te reizen met het openbaar vervoer. Binnenkort ontvangen wij het onderzoeksrapport met de adviezen en wordt een plan van aanpak opgesteld.

3. Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP)

In het Gemeentelijk Verkeer- en vervoersplan worden bestaande verkeersknelpunten, verkeersstromen en ongevallen in beeld gebracht. Doel is het structureel terugbrengen van het aantal ongevallen (objectieve veiligheid) wordt ook ingezet op het verminderen van dreiging die van het verkeer uitgaat (subjectieve veiligheid). Het GVVP wordt gefaseerd opgesteld en aan de raad voorgelegd. In de werkgroep zit ook een afgevaardigde van de seniorenraad Grijs Haaren.

4. Meldpunt Haaren

Omgewaaide bomen en andere defecten in de openbare ruimte kunnen zowel telefonisch als via de website aan de gemeente worden doorgegeven.

Te nemen stappen

De bereikbaarheidsproblemen in de woonomgeving moeten in principe met behulp van de huidige projecten en het ingezette beleid verholpen kunnen worden.

Nieuwe actiepunten hoeven op dit gebied niet geformuleerd te worden. Wel is het van belang om de resultaten van ingezet beleid te evalueren.

Op de actiepuntenlijst wordt daarom het volgende actiepunt opgenomen:

Actie: Opstellen en uitvoeren plan van aanpak verbeteren Openbaar vervoer en plan van aanpak Toegankelijkheid Openbare ruimte en Openbare gebouwen. De resultaten periodiek evalueren.
--

Overzicht actiepunten

Programma Leven:

1. In kaart brengen van de activiteiten van vrijwilligersorganisatie per dorp en waar mogelijk (bovendorpse) afstemming stimuleren.
2. 1e lijnoverleg met huisartsen en medewerkers thuiszorg opzetten.
3. Overwegen om project "Blijvend Thuis in eigen huis" op te starten. Het doel is senioren bewust te maken van de aanpassingen die nodig zijn om in hun eigen huis te kunnen blijven wonen als zij geconfronteerd worden met beperkingen.
4. Ontmoetingen tussen senioren en jongeren stimuleren door natuurlijke contactmomenten te creëren.
5. Formuleren van een gemeentelijke visie op woonzorgservicezones.
6. De mogelijkheid en consequenties van invoeren preventieve huisbezoeken onderzoeken.
7. Onderzoek naar de mogelijkheid om Bureau Sociaal Raadslieden spreekuren in de drie andere dorpen te laten houden. Ook het maken van afspraken aan huis wordt onderzocht.
8. Met seniorenverenigingen overleggen over de vraag hoe zij meer senioren aan zich kunnen binden, onder meer door het huidige aanbod te evalueren en waar nodig te vernieuwen.
9. Uitwerken subsidieverstrekking aan seniorenverenigingen waarbij ook wordt gekeken of het mogelijk is een deel van het subsidiegeld in te zetten om nieuwe initiatieven te stimuleren.
10. De bibliotheekpunten verder uitbouwen tot volwaardige ontmoetings- en informatiepunten, en onderzoeken of ze ook voor senioren deze functie kunnen vervullen.
11. Ouderenadviseurs en andere vrijwilligers een training aanbieden om laaggeletterdheid te herkennen.
12. Onderzoeken of het mogelijk is een kennismakingssysteem op te zetten waarin het voor senioren mogelijk wordt gratis proeflessen te volgen bij sportverenigingen.
13. De gemeentelijke informatiefolders in de bibliotheekpunten plaatsen.
(is inmiddels gebeurd)
14. Specifieke nieuwsbrieven verspreiden bij bijzondere projecten die voor senioren relevant zijn.
15. Opzetten van regulier overleg tussen medewerkers van Loket WegWijs, Bureau Sociaal Raadslieden en de ouderenadviseurs om informatie en kennis uit te wisselen.

Programma Wonen:

1. Opstellen van richtlijnen waaraan seniorenwoningen in de gemeente Haaren moeten voldoen. Deze lijst vormt dan de basis waarmee standaard rekening wordt gehouden bij de aanbesteding van de bouw van seniorenwoningen.
2. Senioren en seniorenraad betrekken bij het opstarten van bouwprojecten met seniorenwoningen.
3. In beeld brengen wat de mogelijkheden zijn om op basis van wet- en regelgeving bestaande woningen aan te passen aan de wensen van senioren.
4. Onderzoeken of koppeling van registratiesystemen mogelijk is en of specifieke woonwensen in de registratielijsten opgenomen kunnen worden.

Programma Ondernemen:

1. Onderzoeken welke specifieke maatregelen voor senioren in het personeelsbeleid gewenst en haalbaar zijn.
2. Ondernemers stimuleren om oudere werknemers aan te nemen en/of in dienst te houden en daarbij oog te hebben voor de andere mogelijkheden en meerwaarde die zij kunnen bieden op basis van hun kennis en ervaring.

Programma Bestuur:

1. Het bevorderen van het bewustzijn dat seniorenraad Grijs Haaren een formele adviescommissie is voor het college van B. en W. binnen alle afdelingen van de gemeente. Dit betekent vroegtijdige raadpleging, op de hoogte houden van de stand van zaken van projecten en tijdige terugkoppeling van besluitvorming op alle voor senioren relevante beleidsterreinen.
2. Het bestaan van seniorenraad Grijs Haaren actiever promoten en contactmogelijkheden kenbaar maken aan alle inwoners van de gemeente Haaren.
3. Faciliteren van deskundigheidsbevordering (van de leden van) seniorenraad Grijs Haaren.
4. Grijs Haaren betrekken bij het zoeken naar een oplossing voor de burgerparticipatie zoals deze nog moet worden uitgewerkt vanuit de DOP's.
5. Onderzoek naar de specifieke situatie van senioren op het terrein van (sociale) veiligheid.
6. Zorgen voor continuïteit in het aanbieden van Broemttests.
7. BOA inzetten voor de aandachtsgebieden leefomgeving, vandalisme, kleine criminaliteit en (sluip)verkeer.

Programma Beheer:

1. Opstellen en uitvoeren plan van aanpak verbeteren Openbaar vervoer en plan van aanpak Toegankelijkheid Openbare ruimte en Openbare gebouwen. De resultaten periodiek evalueren.

Geraadpleegde literatuur

- Gemeente Haaren (2006): Bouwen en vertrouwen op sterke en levendige dorpen Beleidsprogramma 2006-2010.
- Gemeente Haaren (2009): Integrale veiligheid, SAMEN DOEN Kadernota Integrale Veiligheid gemeente Haaren 2009-2012.
- Gemeente Haaren (2009): Programmabegroting 2009 Gemeente Haaren.
- Gemeente Haaren (2008): Samen Sterker! WMO-beleidsplan 2008-2011 Gemeente Haaren.
- Gemeente Haaren (2009) Concept Woonvisie Gemeente Haaren 2009-2015.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005): Kabinetsvisie Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing (2005)
- Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (2004): Ouder worden doen we allemaal. Trendstudies en toekomstdebatten over de vergrijzing.
- PON Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant (2008): Is Haaren ouderenproof? Aanvullingen van ouderen op de DOP's.
- PON Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant (2008): Dorpsontwikkelingsplan Biezenmortel.
- PON Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant (2008): Dorpsontwikkelingsplan Esch.
- PON Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant (2008): Dorpsontwikkelingsplan Haaren.
- PON Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant (2008): Dorpsontwikkelingsplan Helvoirt.
- Stichting Verenigde Bonden Overleg Brabant (2007): Zilveren piketpalen. Instrument om gemeentelijk ouderenbeleid in Brabant te toetsen (2007).
- KBO afdeling Haaren (2005) Van vraag naar aanbod. Verslag van de werkgroep "vraaggericht werken" van de KBO afdeling Haaren.
- KBO-afdeling Esch (2006): De vraag aan bod. De kracht van grijs zichtbaar maken en organiseren. Eindrapport van het project vraaggericht werken.

BIJLAGE 1: Samenvatting

Inleiding

“Een compact overzicht van de wensen van senioren in de gemeente Haaren en de wijze waarop daar (snel) door de gemeente en andere betrokkenen op kan worden ingesprongen.” Dat was de wens van de gemeenteraad. Met het seniorenbeleid 2010-2013 wil het college van B. en W. aan die wens tegemoet komen.

Omdat de verkenning van het benodigde beleid in de beleidsnotitie nogal wat ruimte in heeft genomen, treft u in deze bijlage een samenvatting van de belangrijkste conclusies uit de beleidsnotitie. Een tweede bijlage bij het seniorenbeleid 2010-2013 is het uitvoeringsplan.

Definitie

In het Seniorenbeleid 2010-2013 gaat de gemeente Haaren uit van de volgende definitie van het begrip senior.

1. Een senior is een 55-plusser die, ofwel:
  - a. **zelfredzaam** is, gericht is op de maatschappij in zijn grote geheel en meestal nog (deels) werkt. Deze senior is vaak hoogopgeleid en dopt zijn eigen boontjes.
  - b. **zelfredzaam** is, gericht is op zijn individuele leefsituatie. Deze senior kan nog aan het werk zijn, maakt gebruik van sociale voorzieningen en wil een veilige leefomgeving waarin hij op een manier die voor hem prettig is kan leven. Dit type senior maakt gebruik van de mogelijkheden die beleid hem biedt en wil daarover geïnformeerd worden, dan wel de juiste informatie kunnen vinden.
  - c. **zelfredzaam** is, gericht is op zijn sociale leefomgeving. Deze senior kan nog aan het werken zijn, maar is daarnaast of alleen nog actief in het maatschappelijke of verenigingsleven. Hij heeft vooral behoefte aan ondersteuning op het gebied van zijn vrijwilligers- of mantelzorgtaken en wil geïnformeerd worden en informatie kunnen vinden, doet minder snel een beroep op sociale beleidsvoorzieningen. Dopt zijn eigen boontjes zoveel mogelijk, net als die van anderen. Hij heeft wel behoefte aan gemeenschappelijke voorzieningen in sociaal-maatschappelijke leefomgeving.
2. **kwetsbaar** is. Dit type senior heeft problemen op het gebied van inkomen, gezondheid en/of sociaal netwerk. Hij heeft behoefte aan ondersteuning en motivatie tot participatie in de samenleving.
3. **afhankelijk** is. Dit type redt het niet alleen zonder gemeentelijk beleid en individuele voorzieningen. Hij heeft behoefte aan brede ondersteuning en hulp bij participatie in de samenleving.

Algemeen beleid versus specifiek beleid

In het Seniorenbeleid 2010-2013 worden senioren gezien als inwoners van de gemeente Haaren waarvoor zoveel mogelijk het algemene beleid van de gemeente Haaren dient te gelden. Slechts in die gevallen waar waar de wensen en behoeften van senioren niet of onvoldoende weerslag vinden in het algemeen beleid, wordt aanvullend specifiek beleid geformuleerd, evenals concrete actiepunten om dat beleid handen en voeten mee te geven.

Doelstelling

Doel van het seniorenbeleid is mensen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te wonen en te functioneren; waar nodig de gelijkwaardigheid, de emancipatie en de maatschappelijke integratie van ouderen te bevorderen; en de kracht van ouderen in onze samenleving zichtbaar te maken en te benutten.

Focus

Het seniorenbeleid 2010-2013 richt zich op concrete actiepunten waaraan de komende jaren gewerkt moet worden voor het welbevinden van de senioren in Haaren, Helvoirt, Esch en

Biezenmortel. Ze zijn gebaseerd op de conclusies van het recente wensenonderzoek onder de bevolking, waar nodig aangevuld met nieuwe wensen vanuit de senioren. De focus ligt hierbij, conform de uitgesproken wensen van de senioren, op wonen woonomgeving, mobiliteit en vervoer en voorlichting, informatie en advies. Maar ook andere maatschappelijke thema's als financiële positie, zorg en participatie komen aan bod. De thema's zijn ingedeeld binnen de programma's uit de gemeentebegroting Haaren. Op die manier valt het beleid goed te plaatsen binnen de bestaande gemeentelijke kaders wat de uitvoering van het beleid vergemakkelijkt.

Programma 1. Leven

Onder het programma Leven vallen de aandachtsgebieden Zorg, Financiële positie, tijdsbesteding en persoonlijke ontplooiing en Voorlichting, Informatie en Advies.

Aandachtspunt: Zorg

Met betrekking tot zorg stelt de gemeente Haaren zich in het seniorenbeleid 2010-2013 het volgende tot doel. Het aanbieden van welzijns-, hulp- en zorgdiensten die senioren in staat stellen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis en/of in de buurt te wonen. Zorgen voor een goede afstemming en samenwerking met instellingen voor zorg. Het vergroten van deelname van ouderen uit de zorginstellingen aan de lokale samenleving.

Om dat doel te bereiken heeft de gemeente de volgende actiepunten opgesteld.

Actie: In kaart brengen van de activiteiten van vrijwilligersorganisatie per dorp en waar mogelijk (bovendorpse) afstemming stimuleren.

Actie: 1e lijnoverleg met huisartsen en medewerkers thuiszorg opzetten.

Actie: Overwegen om project "Blijvend Thuis in eigen huis" op te starten. Het doel is senioren bewust te maken van de aanpassingen die nodig zijn om in hun eigen huis te kunnen blijven wonen als zij geconfronteerd worden met beperkingen.

Actie: Ontmoetingen tussen senioren en jongeren stimuleren door natuurlijke contactmomenten te creëren.

Actie: Formuleren van een gemeentelijke visie op woonzorgservicezones.
--

Aandachtspunt: Financiële positie

Met betrekking tot de financiële positie is in het seniorenbeleid de volgende doelstelling opgenomen: Senioren blijvend in staat te stellen deel te nemen aan de samenleving én waar mogelijk en gewenst te laten blijven in de gekozen woonomgeving (woning). Om dit doel te verwezenlijken kunnen senioren gebruik maken van veel bestaande regelingen die door de rijksoverheid zijn geformuleerd. Seniorenraad Grijs Haaren constateert dat senioren op dit moment niet goed op de hoogte zijn van allerlei voor hen bestemde regelingen. Zij pleit ervoor om vanuit de gemeente preventieve huisbezoeken voor senioren te organiseren. Op het moment dat iemand een bepaalde leeftijd bereikt, bijvoorbeeld 65 jaar, komt iemand van de gemeente langs om uitleg te geven over de regelingen waarvan iemand (mogelijk) gebruik kan maken. Nu worden alleen vanuit Loket Wegwijs huisbezoeken afgelegd als iemand voor de eerste keer een Wmo-aanvraag doet voor hulp

Actie: De mogelijkheid en consequenties van invoeren preventieve huisbezoeken onderzoeken.
--

Ook wordt door de leden van Grijs Haaren geconstateerd dat voor sommige mensen de drempel voor de nieuwe hulpdienst Bureau Sociale Raadslieden hoog is omdat zij alleen op het gemeentehuis in Haaren spreekuur houden. De wens is dat mensen om gebruik te maken van een dienst als BSR in hun eigen dorp terecht kunnen.

Actie: Onderzoek naar de mogelijkheid om Bureau Sociaal Raadslieden spreekuren in de drie andere dorpen te laten houden. Ook de mogelijkheid van afspraken aan huis wordt onderzocht.

Aandachtspunt: tijdsbesteding en persoonlijke ontplooiing

Met betrekking tot tijdsbesteding en persoonlijke ontplooiing wil de gemeente Haaren senioren stimuleren activiteiten buitenshuis te (blijven) ondernemen. Dat kan zijn in de vorm van betaalde arbeid en/of vrijwilligerswerk, maar ook in de vorm van sportbeoefening, hobby's, cursussen, bezoek aan ontmoetingsplaatsen en deelname aan activiteiten. Binnen dit aandachtsgebied zijn door de senioren twee wensen geformuleerd. De eerste heeft te maken met participatie van jonge senioren. Senioren actief binnen de gemeentelijke seniorenverenigingen maken zich zorgen om de aanwas van jonge senioren. Duidelijk is dat de jongere senior zich (nog) niet thuis voelt bij de bestaande verenigingen. Door samen activiteiten te ondernemen vergroot je de leefbaarheid in een dorp en het sociale netwerk van de deelnemers. Mede daarom achten de huidige verenigingsbesturen het van belang alle senioren zoveel mogelijk te enthousiasmeren voor activiteiten.

Actie: Overleggen met seniorenverenigingen over de mogelijkheden hoe meer senioren aan hen te binden, onder meer door het evalueren en waar nodig vernieuwen van het aanbod.

Actie: Onderzoeken of het mogelijk is een kennismakingssysteem op te zetten waarin het voor senioren mogelijk wordt gratis proeflessen te volgen bij sportverenigingen.

Ook vinden de seniorenverenigingen het van belang dat op het moment dat slechts een klein groepje mensen het initiatief voor een nieuwe activiteit onderneemt, deze ook bij geringe interesse kan starten. Wellicht dat het initiatief als het eenmaal draait uitgebouwd kan worden en een groter draagvlak krijgt. Een mogelijke oplossing is een deel van het subsidiegeld dat de gemeente de seniorenverenigingen verstrekt te bestempelen als bedoeld om nieuwe initiatieven een kans te geven.

Actie: bekijken of het mogelijk is een deel van het subsidiegeld in te zetten om nieuwe initiatieven een kans te geven

Seniorenraad Grijs Haaren constateert dat het gebruik van de huiskamerfuncties in de gemeente (de gemeenschapshuizen en de bibliotheekpunten) niet optimaal is. Zij zouden daarom graag zien dat iedere kern een eigen plek heeft waar senioren elkaar kunnen ontmoeten.

Actie: Onderzoeken of de bibliotheekpunten ook voor senioren volwaardige ontmoetings- en informatiepunten kunnen zijn of worden.

Daarnaast zijn onder dit aandachtspunt nog twee actiepunten opgenomen.

1. Het nieuwe gemeentelijke subsidiebeleid moet nog verder worden uitgewerkt. Hierbij moet rekening gehouden worden met het advies dat de seniorenraad hierover gaf. Seniorenraad Grijs Haaren adviseert de gemeente een nieuwe Stichting Welzijn Ouderen op te richten. Deze organisatie kan dan de gelden verdelen over de actieve seniorenverenigingen in Haaren, Helvoirt, Esch en Biezenmortel.

Actie: Uitwerking subsidieverstrekking aan seniorenverenigingen.

2. Onder de groep senioren is nog een groot aantal laaggeletterden. Loket Wegwijs, maar ook ouderenadviseurs kunnen een signaleringsfunctie hebben om laaggeletterdheid te herkennen en bespreekbaar maken.

Actie: Ouderenadviseurs en andere vrijwilligers een training aanbieden om laaggeletterdheid te herkennen.

Aandachtspunt: Voorlichting, informatie en advies.

Doelstelling binnen dit aandachtspunt is de communicatie vanuit de gemeente Haaren zodanig vorm geven dat de senioren in de gemeente zich gehoord en gezien voelen. De voorlichting, informatie en advies aan senioren en het taalgebruik afstemmen op de verschillende wensen en behoeften die bestaan binnen de doelgroep senioren.

Ouderen hebben veel zorgen om de zorg. Voor een deel zijn deze te verklaren uit de berichten uit de krant over wachtlijsten en het gebrek aan zorg. Daarnaast hebben er zowel voor de zorg en de toegang daartoe, als voor het wonen en welzijn (Wmo) de laatste jaren snelle veranderingen plaatsgevonden. Veel ouderen zijn daarin de weg kwijt en willen daarover geïnformeerd worden met betrouwbare informatie en door betrouwbare informanten.

Eerder al is geconstateerd dat senioren geen homogene doelgroep vormen. Wat voorlichting, informatie en advies betreft hebben de verschillende typen senioren ook verschillende behoeften.

Allereerst is er de brede groep van zelfredzame senioren. Zij willen over het algemeen informatie vinden waar en wanneer hen dat het beste uitkomt. Het internet vormt voor hen een grote informatiebron. Mocht die bron hen niet de juiste informatie bieden of niet alle vragen beantwoorden willen ze op een moment dat het hen uitkomt contact met een persoon/instantie kunnen opnemen om die vragen te stellen, bijvoorbeeld via e-mail of telefonisch.

Binnen de groep kwetsbare ouderen zal een deel van de doelgroep op eenzelfde wijze te werk gaan. Maar een deel van deze groep zal zich ook niet bij machte voelen om de benodigde informatie geheel zelfstandig te vinden. Voor hen is het van belang dat er ook papieren voorlichtingsmateriaal te vinden is en dat er mensen beschikbaar zijn om verdere uitleg te geven.

Omdat het voor veel mensen veel moeite is (het als een grote stap voelt) om vanuit het eigen dorp naar het gemeentehuis in Haaren te gaan, is het van belang dat deze schriftelijke informatie ook te vinden is op plaatsen waar mensen toch al komen of gemakkelijk even binnenlopen. Dat geldt niet alleen voor brochures maar ook voor bijvoorbeeld informatie over nieuwbouwplannen of de herinrichting van de woonomgeving. Medewerkers moeten daarnaast goed bereikbaar zijn om verdere uitleg te geven, per e-mail maar zeker ook telefonisch.

De gemeentelijke folders waren tot voor kort alleen beschikbaar in het gemeentehuis in Haaren. Het is wenselijk dat deze op meerdere plaatsen waar veel senioren komen te vinden zijn. De folders zouden al in de bibliotheekpunten komen staan. Dat is recent gebeurd.

Actie: De gemeentelijke informatiefolders in de bibliotheekpunten plaatsen.

Voor sommige grote projecten worden al specifieke nieuwsbrieven verstuurd. In andere gevallen nog niet. Dat zou voor projecten die veel senioren raken wel wenselijk zijn.

Actie: Specifieke nieuwsbrieven verspreiden bij bijzondere projecten die voor senioren relevant zijn.

Binnen de groep afhankelijke senioren tot slot zal een groot deel van de mensen niet zelfstandig in staat zijn om naar het gemeentehuis komen om informatie te halen en is ook een deel van deze doelgroep minder tot niet in staat om de schriftelijke informatie tot zich te

nemen. Deze groep mensen heeft uitgebreide hulp en persoonlijke informatievoorziening nodig. Voorlichtingsbijeenkomsten en (daaraan gekoppeld) individuele gesprekken zijn voor deze mensen nodig. Dergelijke gesprekken worden niet alleen gevoerd door de professionals van bijvoorbeeld Loket Wegwijs, maar ook door bijvoorbeeld de ouderenadviseurs. Het is van belang dat ook zij duidelijke informatie krijgen, over bijvoorbeeld de wisselende voorwaarden van regelingen waarvan senioren gebruik maken. Alleen op die manier kunnen zij senioren goed voorlichten en adviseren.

Actie: Opzetten van regulier overleg tussen medewerkers van Loket Wegwijs, Bureau Sociaal Raadsliden en de ouderenadviseurs om informatie en kennis uit te wisselen.

Programma 2. Wonen

Aandachtspunt: Wonen

Zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk wonen. Dat is een grote wens van ouderen in Haaren. Niet te grote, betaalbare woningen die al voorbereid zijn op (aanpassingen die nodig zijn door) een ontstane of toenemende beperking. Deze zogenaamde levensloopbestendige woningen hebben bijvoorbeeld al (de mogelijkheid tot) een slaapkamer en/of badkamer op de begane grond, zijn makkelijk toegankelijk en doorgankelijk en blijven dat ook op het moment dat iemand minder mobiel wordt. Het zijn woningen waarin bovendien extra hulp te krijgen is, met behulp van domotica (elektronische toepassingen die een woning comfortabeler en veiliger maken) of dankzij afspraken met zorginstellingen.

Wie ondanks deze mogelijkheden niet meer zelfstandig kan wonen, wil het liefst in eigen dorp in een verzorgings- of verpleeghuis kunnen verblijven.

Verder lopen de woonwensen van senioren in hun algemeenheid redelijk in pas met die van andere dorpsbewoners. Ook senioren wensen vooral voldoende en betaalbare woningen in een woonomgeving waarin voldoende (zorg)voorzieningen aanwezig en makkelijk te bereiken zijn.

Om beter zicht te krijgen op de woonwensen van senioren stelt seniorenraad Grijs Haaren voor een duidelijker registratiesysteem te hanteren.

Doelstelling is om met behulp van het seniorenbeleid vooral tegemoet te komen aan de wens zo lang mogelijk zelfstandig en in het eigen dorp te kunnen wonen.

Daartoe heeft de gemeente een tweetal mogelijkheden:

1. Zorgen dat er voldoende woningen gebouwd worden om in de vraag naar woningen te voorzien.

Actie: Opstellen van richtlijnen waaraan seniorenwoningen in de gemeente Haaren moeten voldoen. Deze lijst vormt dan de basis waarmee standaard rekening wordt gehouden bij de aanbesteding van de bouw van seniorenwoning.

Actie: Zorgen voor betrokkenheid van senioren bij het opstarten van een bouwproject met seniorenwoningen.

2. Het faciliteren van het levensloopbestendig maken van bestaande woningen.

Actie: Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn die een gemeente heeft op basis van de bestaande wet- en regelgeving om bestaande woningen aan te passen aan wensen van senioren.

Actie: Onderzoeken of in de registratielijsten voor woningzoekenden specifiekere woonwensen opgenomen kunnen worden en of koppeling van systemen mogelijk is.

Programma 3. Ondernemen.

Met betrekking tot het seniorenbeleid vallen onder deze begrotingspost geen specifieke aandachtspunten. In de andere hoofdstukken komen wel raakvlakken met werk, recreatie en toerisme aan bod.

Maar, nu verwacht wordt dat senioren langer zullen doorwerken is aandacht voor hun arbeidspositie van groot belang. De gemeente Haaren ziet voor zichzelf als werkgever een voorbeeldfunctie in deze. Niet alleen om de eigen medewerkers goed te bedienen, maar ook om andere bedrijven en instellingen in de gemeente te stimuleren ook over de eigen mogelijkheden als werkgever na te denken.

Actie: Onderzoeken of specifieke maatregelen voor senioren in het personeelsbeleid gewenst en haalbaar zijn.
--

Actie: Ondernemers stimuleren om oudere werknemers aan te nemen en/of in dienst te houden en daarbij oog te hebben voor de andere mogelijkheden en meerwaarde die zij kunnen bieden op basis van hun kennis en ervaring.
--

Programma 4. Bestuur

Met betrekking tot het seniorenbeleid vallen de aandachtspunten Participatie (Advies, inspraak en overleg) en veiligheid binnen dit programma.

Aandachtspunt: Participatie (Advies, inspraak en overleg)

De doelstelling binnen dit aandachtspunt is het bevorderen van advies, inspraak en overleg door en met vertegenwoordigers van senioren bij de ontwikkeling en uitvoering van nieuw gemeentelijk beleid. Dit voor zover dit beleid betrekking heeft op de belangen van senioren en voorzieningen voor senioren. Hierbij is het van belang om terug te koppelen en zichtbaar te maken wat er met die adviezen wordt gedaan zodat mensen betrokken blijven.

Met betrekking tot dit onderwerp zijn de volgende wensen aangegeven. Hoewel de leden van Seniorenraad Grijs Haaren aangeven tevreden te zijn over de wijze waarop de inspraakmogelijkheden nu formeel zijn geregeld, zou er wat hen betreft wat meer aandacht mogen komen voor advisering over andere beleidsterreinen dan welzijn en zorg.

Een wens die sterk aanwezig is, is meer terugkoppeling over uitgebrachte adviezen. Volgens de raadsleden is het vaak onduidelijk waar een advies en met name de verdere uitwerking van een advies zich in de ambtelijke molen bevindt en vooral ook wanneer ze er concrete resultaten van kunnen verwachten. Een wens die ook bij andere dorpsbewoners leeft.

Doordat de resultaten van adviezen en ingebrachte meningen tijdens bewonersavonden te weinig zichtbaar zijn, treedt er volgens de leden van de seniorenraad bij een groep inwoners 'meedenk-moeheid' op.

Actie: Het bevorderen van het bewustzijn dat seniorenraad Grijs Haaren een formele adviescommissie is voor het college van B. en W. binnen alle afdelingen van de gemeente. Dit betekent vroegtijdige raadpleging, op de hoogte houden van de stand van zaken van projecten en tijdige terugkoppeling van besluitvorming op alle voor senioren relevante beleidsterreinen.
--

Actie: Grijs Haaren betrekken bij het zoeken naar een oplossing voor de burgerparticipatie zoals deze nog moet worden uitgewerkt vanuit de DOP's.

Ook wenst de seniorenraad dat bij adviesvragen rekening wordt gehouden met een redelijke termijn om adviezen te kunnen uitbrengen. Dit gaat volgens hen doorgaans goed, maar met

name in vakantieperioden is het voor hen soms lastig op korte termijn een reactie te geven op een adviesvraag.

Hoewel de seniorenraad bestaat uit afgevaardigden van de diverse ouderenorganisaties in de gemeente. Hoewel zij daarmee al een forse achterban hebben, geven leden aan dat ze het gevoel hebben dat mensen de weg naar de leden van Grijs Haaren voor vragen, advies en/of opmerkingen nog niet voldoende weten te vinden.

Actie: Het bestaan van seniorenraad Grijs Haaren actiever promoten en contactmogelijkheden kenbaar maken aan alle inwoners van de gemeente Haaren.

Ook leeft bij de seniorenraad de vraag of de huidige werkwijze van Seniorenraad Grijs Haaren de meeste ideale is.

Actie: evalueren werkwijze seniorenraad Grijs Haaren.

Aandachtspunt: Veiligheid

Binnen het seniorenbeleid is het met betrekking tot het aandachtsgebied Veiligheid de bedoeling om het gemeentelijke veiligheidsbeleid waar nodig nog beter aan te laten sluiten op de wensen en mogelijkheden van senioren (en andere mensen met een beperking). Hoewel inwoners zich over het algemeen veilig voelen in de gemeente Haaren houdt één veiligheidsaspect de gemoederen nadrukkelijk bezig: de verkeersveiligheid. Gewenste maatregelen liggen vooral bij het invoeren van snelheidsbeperkingen, het tegengaan van sluijverkeer en het beter toegankelijk maken van de fiets- en voetpaden (voor mensen met een beperking).

Actie: BOA inzetten voor de aandachtsgebieden leefomgeving, vandalisme, kleine criminaliteit en (sluij)verkeer.

Deelname aan Broemtests vergroot de verkeersveiligheid van senioren. Daarom is het van belang de continuïteit van deze test te waarborgen.

Actie: zorgen voor continuïteit in het aanbieden van Broemtests.

Binnen het Integraal Veiligheidsbeleid wordt geen onderscheid gemaakt naar ouderen of mensen met een beperking als specifieke doelgroep. In het kader van een goed en actueel seniorenbeleid is het wenselijk dat ander onderzoek wordt gedaan naar de specifieke situatie van senioren op het terrein van openbare orde en veiligheid. Insteek van dit onderzoek zou moeten zijn: hoe staat het met de gevoelens van onveiligheid van de senioren en wat zijn maatregelen die de gemeente zou kunnen nemen of entameren om het veiligheidsgevoel van de senioren in de Gemeente Haaren te verbeteren.

Actie: Onderzoek naar de specifieke situatie van senioren op het terrein van openbare orde en (sociale) veiligheid.

Programma 5 Beheer

Aandachtspunt: Woonomgeving

Binnen het aandachtspunt Woonomgeving is het doel de mobiliteit van senioren in de vier dorpen te bevorderen. Hierbij denken wij aan veilige looproutes naar de belangrijkste voorzieningen in de dorpen en het verbeteren van het openbaar vervoer in alle dorpen.

Het toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte is voor alle inwoners van groot belang maar extra belangrijk voor de groep minder mobiel wordende en de minder mobiele senioren. Voor mensen met een beperking kunnen losliggende stoeptegels of ongelukkig geplaatste lantaarnpalen een dermate groot obstakel dat zij hun route niet kunnen vervolgen

en/of grote kans maken om te vallen. Een valpartij is voor senioren vaak het begin van een langdurig ziekteproces

Binnen het algemeen beleid wordt gewerkt aan de verkeersveiligheid. Zo is de gemeente bezig met een project om het openbaar vervoer in de gemeente te verbeteren en met een project om de toegankelijkheid van de Openbare ruimte en openbare gebouwen te verbeteren.

In het Gemeentelijk Verkeer- en vervoersplan worden bestaande verkeersknelpunten, verkeersstromen en ongevallen in beeld gebracht. Doel is het structureel terugbrengen van het aantal ongevallen (objectieve veiligheid) wordt ook ingezet op het verminderen van dreiging die van het verkeer uitgaat (subjectieve veiligheid).

Met behulp van deze ingezette projecten en het huidige beleid, moeten de bereikbaarheidsproblemen in de woonomgeving in principe verholpen kunnen worden. Nieuwe actiepunten hoeven op dit gebied niet geformuleerd te worden. Wel is het van belang de resultaten van ingezet beleid te evalueren.

Op de actiepuntenlijst wordt daarom het volgende actiepunt opgenomen:

Actie: Opstellen en uitvoeren plan van Verbeteren Openbaar vervoer en plan van aanpak Toegankelijkheid Openbare ruimte en Openbare gebouwen. De resultaten periodiek evalueren.

BIJLAGE 2: Inkomensgrenzen bij financiële tegemoetkomingen

Onder de minimaregelingen vallen:

- Categoriele Bijzondere Bijstand
- Bijzondere bijstand
- Welzijnsfonds
- Collectieve Ziektekostenverzekering

Onderstaand treft u aan de bedragen van 110% van de bijstandsnormen:

Jonger dan 65 jaar	
Echtpaar *	→ € 1.811,87
Alleenstaande ouder	→ € 1.630,68
Alleenstaande	→ € 1.268,31

65 jaar of ouder	
Echtpaar *, beiden 65 jaar of ouder	→ € 1.904,89
Echtpaar *, een partner jonger dan 65 jaar	→ € 1.904,89
Alleenstaande ouder	→ € 1.710,81
Alleenstaande	→ € 1.377,93

Vermogen in spaartegoeden of overig vermogen zoals auto / huis / vakantiewoning:

Bij alleenstaande:	€ 5.325,-
Bij alleenstaande ouder:	€ 10.650,-
Bij echtpaar:	€ 10.650,-

Opmerkingen:

Het gaat om de netto inkomsten exclusief vakantiegeld

Het zijn de normen per 1-1-2010

Het kan zijn dat iemand meer dan 110 % aan inkomen heeft. Op dat moment spreken we van draagkracht. Stel dat iemand op jaarbasis € 50,00 draagkracht heeft en recht heeft op Categoriele Bijzondere Bijstand ter hoogte van € 216,51 (2009), dan wordt de draagkracht ter hoogte van € 50,00 in mindering gebracht op de € 216,51. De cliënt krijgt dan € 166,51 uitbetaald.

Inkomensgegevens Wmo Collectief vervoer:

Netto-inkomen zonder vakantiegeld per maand maximaal:

Jonger dan 65 jaar	
Echtpaar	€ 2.056,82
Alleenstaande ouder	€ 1.851,13
Alleenstaande	€ 1.439,77

65 jaar of ouder	
Echtpaar *, beiden 65 jaar of ouder	€ 2.176,00

Echtpaar *, een partner jonger dan 65 jaar	€ 2.176,00
Alleenstaande ouder	€ 1.987,83
Alleenstaande	€ 1.582,02

In instelling verblijvend echtpaar *	€ 845,70
alleenstaande ouder	€ 529,67
alleenstaande	€ 529,67

* Bij echtpaar dient u te lezen; gehuwd of samenwonend.

Opmerkingen:

Bovenstaande normbedragen gelden per 1 januari 2010.

Vermogen telt niet mee voor de Wmo.

De netto inkomsten exclusief vakantiegeld worden verminderd met:

-De eigen bijdrage AWBZ

-10 % van de netto inkomsten minus de eigen bijdrage AWBZ. Dit zijn extra kosten die worden

aangenomen dat iemand deze heeft in verband met zijn of haar beperkingen.

De uitkomst van deze rekensom geeft het norminkomen. Dit inkomen mag niet hoger zijn dan de hierboven genoemde bedragen, wil men in aanmerking komen voor Collectief vervoer.

Voor het gebruik van een Rolstoeltaxi wordt bovengenoemde norm opgehoogd. Het bedrag delen door 1,5 en vermenigvuldigen met 2. Ofwel 2 x de bijstandsnorm. De hier bovengenoemde norm is 1,5 maal de bijstandsnorm.

Voor een scootmobiel of een aangepaste fiets gelden geen inkomensgrenzen of een eigen bijdrage aan de gemeente.

Voor Hulp bij het huishouden dient een eigen bijdrage te worden betaald aan het CAK

Bij woningaanpassingen wordt enkel bij een eigen woning een eigen aandeel gevraagd. Bij huurwoningen is dit niet toegestaan. Het eigen aandeel wordt berekend over het meerdere van bovengenoemde normen. Het meerdere boven de norm maal 12. Van dit bedrag wordt 6,25 % van maximaal € 2723,00 en al het meerdere boven de norm en € 2723,00, daar wordt 12,5 % van genomen.